

SLOVENSKI LIST

Naročnina: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50; Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

PERIODICO DE LA COLECTIVIDAD YUGOESLAVA

Dirección y Administración: Gral. César Díaz 1657, U. T. 59-3667 Bs. Aires

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctva.

LIST IZHAJA OB SOBOTAH Rokopisi se ne vračajo

AÑO (Leto) VIII.

BUENOS AIRES, 18. de Septiembre (septembra) 1937 Núm. (Štev.) 37.

PREZIDENT MASARYK JE UMRL

Prezidenta Masaryka ni več. V 88. letu starosti ga je zgrabila bolezen in ga premagala smrt, ki je povzročila težko zgubo ne samo bratskemu češkoslovaškemu narodu, kateremu je bil Masaryk učitelj, vzgojevalec, voditelj in pravi oče, marveč tudi vsemu slovanskemu svetu in svetovni demokraciji sploh. Makor svetla in rešilna zvezda se je pojavil v svojem narodu ter ga srečno vodil in ga privedel skozi težke in nevarne preizkušnje v zlato svobodo.

NJEGOVO ŽIVLJENJE

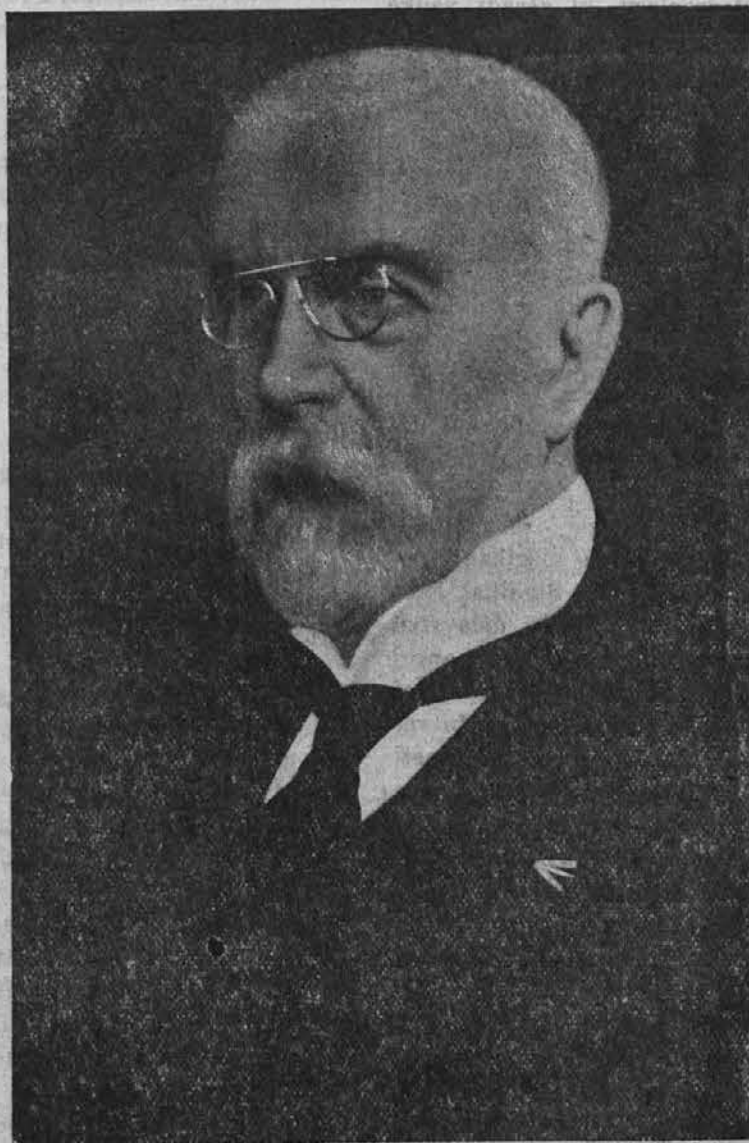
V moravski vasi Hodonin, kjer se je rodil 7. marca 1850. leta, je kralja Tomažu G. Masaryku zibelka. Bil je sin ubožnih staršev in po dovršeni nižji šoli, ko je imel trinajst let, ga je oče poslal na Dunaj, da bi se tam izučil za ključavničarja. To delo pa mlademu Tomažu ni bilo všeč in se je zato že po poldrugem mesecu z nekim kovačem domenil, da bo pri njem za učenca. Ni mu pa bilo usojeno, da bi ostal pri tem rokodelstvu, marveč mu je bilo namenjeno, da postane čisto druge vrste kovač...

Prepričal je starše, da so ga dala študirat na brnsko gimnazijo, ker je čutil veliko veselje do učenja. Že tu, na srednji šoli, se je začel temeljito baviti z raznimi verskimi, političnimi, nacionalnimi in socialnimi vprašanji, v katera se je poglabljal vedno bolj tudi na Dunaju. Kamor je bil šel kot šestoselec. Ko ga starši niso mogli mnogo podpirati, si je z lekcijami ustvaril možnost eksistence in nadaljevanja študij. Ni se omejeval na predpisane šolske predmete, marveč je širil svoje obzorje na vse strani in s posebnim veseljem ter z veliko nadarjenostjo se je učil tudi jezikov.

Ko je kot 22-leten mladenič položil zrelostni izpit, se je ukvarjal z mislijo, da bi se posvetil diplomatični naukom, a ko je spoznal, da je diplomatična karijera v avstro-ogrski monarhiji privilegij plemstva, se je vpisal na filozofsko fakulteto ter se vedno bolj poglobljal v študij filozofije, estetike, psihologije, sociologije itd. Leta 1876 je postal doktor filozofije, nakar je krenil na potovanje po Italiji; v jeseni istega leta je prišel v Lipako, da tudi na tamošnji univerzi poglubi svoje znanje. Tam se je seznanil s Severnoameričanko Karloto Garrigue iz Brooklyna, s katero se je dve leti kasneje poročil v Ameriki.

Vrnil se je spet v Evropo in postal docent na dunajski filozofski fakulteti, kjer je ostal do 1882. leta, ko je bil imenovan za izrednega profesorja na novoustanovljeni praški češki univerzi. Tu, v zlati Pragi, v srcu Češkoslovaške, je z izpopolnjevanjem samega sebe in z vztrajnim vplivanjem na svojo okolico in na ves narod začel vzgajati in pripravljati svoje rojake na lepšo narodno bodočnost.

Proti koncu osemdesetih let se je Masaryk začel vedno bolj zanimati tudi za politiko in leta 1891. je bil

izvoljen za poslanca v dunajski parlament. Kot tak se je prav posebno ganil tudi za takrat aktualno vprašanje Bosne in Hercegovine ter je naše kraje tudi prepotoval, da bi se od blizu seznanil z Južnimi Slovani. Že takrat je v svojih go-

vorih v parlamentu naglašal samostojnost češke kulture in pravico češkega naroda do neodvisnosti.

Kmalu je pa spoznal, da je češka politika še nedorasla nalogam, ki so jo po njegovem mnenju čakale; bori- la se je za jezikovne pravice, glo-

Ing. C. JEKOVEC, Buenos Aires:
(Za naš "SLOVENSKI LIST")

OB GROBU NAŠEGA MASARYKA

"Kadar se pozove Slovana, naj se odzove človek!"

K. HAVLIČEK

"V delih svojih sam boš živel večno."

A. ASKERC

Postavljač spomenike tistim, ki so odšli iz naše srede za vedno in ki so si spomenik zaslužili, izdaja mo ob enem tudi sebi spričevalo, v koliko smo vredni njih, ki so bili več kot mi, ker so s svojim življenjem in delovanjem bili izraz nas mnogih.

Umrli je Masaryk. Ali zasluži, da mu postavljamo spomenik mi Jugoslavlani sploh, a Slovenci posebej, in kakšen?

Na to vprašanje bomo mogli odgovoriti, če odgovorimo na drugo: kaj pomeni Masaryk za nas Jugoslavlane in Slovence?

S 14 letom je bil kovaški učenec; nato se gre učiti in postane vseučiliški profesor; osnuje svojo politično "realistično" stranko s časopisom "Čas"; vzgoji cel rod treznih mislečih Čechov, ki združujejo z navdušenjem zavest potrebe vsakdanjega dejanskega delovanja; za časa svetovne vojne obide, (v

obrambo narodnega načrta), preko Sibirije ves svet;

da v usodnem zgodovinskem trenutku stoletnim narodnim idealom svojega naroda obliko "realističnega" načrta;

postane predsednik nove narodne države;

vodi to državo kot pravi nekronani vladar več kot dve desetletji, na temelju politične treznosti svojega tako vzgojenega naroda — širok pogled v glavnih vprašanjih ter izvrševanje vsakdanjih dolžnosti, podrejenih temu narodnemu programu — tako, da ta res narodna država premaguje vse težave, posledice vojnih in povojnih potresov;

prepušča državno krmilo svojemu sodelavniku Benešu, nadaljujoč s tem narodu začrtani program, ki omogoča sodelovanje vseh, dočim divjajo po drugih državah javne krvave državljanske vojne, ali pa več ali manj maskirano dušenje ogromnih narodnih sil s strani par samovoljencev.

Kaj ima vse to opraviti z nami Jugoslavlani in Slovenci?

Slovani smo en narod. Tuji pri- tiski, fizični in moralni, so butali ob to našo zajednico kot sovražni valovi ob skalne pečine. Od časa do časa so jo uspeli zaliti. Ali vo- (Sledi na sedmi strani.)

bokejšega, obširnejšega programa pa ni imela. Masaryk je videl, da je treba češkemu narodu ustvariti program, ki bo odgovarjal njegovim potrebam, in zavedal se je, da se je treba za temeljitejšo in uspešnejšo politično delovanje posebej pripraviti. Da bi se mogel tej svoji novi nalogi, katero si je bil naložil, lepše posvetiti, je odložil poslanski mandat in se spet vrnil v Prago. Na različnejša narodna vprašanja je s pomočjo svojih sodelavcev obravnaval posebno v reviji "Naša doba". v razpravah, ki so imele skupen cilj: vzgajati narod, ustvariti v njem enotnost gledanja na nacionalna vprašanja. Vedel je, da se bo mali češki narod mogel uspešno boriti za svojo osamosvojitve z močnim nasprotnikom le, če ga bo — ne v orožju in fizični moči, v čemer se z njim ni mogel kosati — marveč v moralni moči nadkriljeval. Kot veren in neustrašen zagovornik resnice, pravice in poštenja, se Masaryk nikoli ni bal udariti tam, kjer je videl nepoštenje, krivico, laž, neiskrenost. In ker resnica vedno v oči bode, ni čudno, če si je svojim delom gromadil sovražnike tudi med svojim narodom samim. Bil je čas, ko so ga celo proglasili za narodnega izobčenca.

A Masaryk ni klonil. Vztrajno je delal in koval dalje in krog njegovih učencev se je večal in večal ter širil tudi preko meja češke zemlje. V začetnem desetletju prejšnjega stoletja in potem ves čas do izbruh svetovne vojne je Masaryk s svojimi nauki izvajal prav velik vpliv tudi na mlado jugoslovansko generacijo, ki se je šolala v Pragi.

Ko so se radi ruske revolucije leta 1905 začeli kazati na evropskem obzorju znaki, da se bliža za evropske narode bolj demokratična doba, so njegovi pristasi, ki so bili medtem ustanovili novo češko "realistično" stranko, prepričali Masaryka, da je spet aktivno posegel v politiko. Leta 1907 začena spet vznjati splošno pozornost s svojimi odločnimi nastopi proti hinavski in oblastni politiki in proti spletkarijam dunajskih vladnih krogov. Njegov odpor proti Avstro-Ogrski je vedno bolj rastel in se je posebno jasno pokazal tedaj, ko se je Masaryk z močato energijo zavzel za 53 Srbov in Hrvatov iz takozvanega "zagrebškega procesa", ki jih je dunajska vlada, na podlagi potvornih dokumentov, obdolžila veleizdaje, da bi s tem opravičila samovoljno aneksijo Bosne in Hercegovine. Masaryku se ni samo posrečilo, da je preprečil nakane dunajskih spletkarskih in protislovansko razpoloženih krogov, marveč je tudi razgalil dunajsko gnilobo in hinavščino pred vsem svetom ter opozoril tudi inozemsko javno mnenje na nevarnost, ki preti evropskemu miru zaradi metod avstro-ogrskega režima.

S tem svojim nastopom ob priliki zagrebškega procesa je Masaryk zgradil obenem mogočen most med Čehoslovaki in Jugoslavlani.

Kot moža širokih pogledov, ki je videl, da se Evropa bliža krvavim

zapletljajem ter je to tudi mnogo- krat jasno povedal, je Masaryk prav posebno zanimalo, kakšno vlogo bi mogla imeti Rusija v nadaljnjem razvoju slovanskih narodov, ko se bo Evropa zapletla v vojno. Zato je z največjim zanimanjem proučeval ruski narod; njegovo zgodovino, njegovo filozofijo, njegovo literaturo, njegovo življenje, uredbe in upravo. In to je bilo morda odločilne važnosti za uspeh njegovih prizadevanj, katerih končni cilj je bila osvoboditev češkoslovaškega naroda. Videl je gnilobo ruskega absolutističnega režima in je zato dvomil, da bo caristična Rusija mogla vzdržati vojno. Spoznal je, da ne more češki narod računati na pomoč "velike slovanske majke" in da se mora radi tega tem bolj zanašati sam nase.

MASARYK — OSVOBODITELJ

Ko je izbruhnila vojna, katere ni želel, a jo je videl, kako se je bližala, je Masaryk bil pripravljen nanjo. In je vedel, kaj je njegova dolžnost. Štiri in šestdeset let star je šel v svet, borit se za svobodo svojega naroda in za zmago demokracije; tvegati je sebe, tvegati svojo družino in tudi tedaj ni klonil, ko je izvedel o preganjanjih njegovih svojcev.

Velika sreča je bila, za češkoslovaški narod, pa gotovo tudi za nas Jugoslavlane, da je kot predstavnik zatiranih narodov avstro-ogrske monarhije vodil mož, ki je pol stoletja koval svoj značaj in izpopolnjeval svoje znanje. Sistematično je začel izvrševati svojo nalogo v tujini: zbirati in organizirati izseljene Čeha in Slovake ter vojne ujetnike in jih navduševati za samostojno državo; seznaniti nevedni tuji svet z resničnim stanjem v Avstriji ter z željami do tedaj tujcem v splošnem skoro nepoznatih narodov, ki jih je tlačil nemški absolutizem; organizirati z izseljenci in z ujetniki pravo češkoslovaško vojsko; ki je štela svojih 100.000 prostovoljcev, v katerih se je jasno izražala narodova volja po osamosvojitvi; z vztrajnim delom pripraviti diplomacijo do tega, da prizna obstoj samostojne češkoslovaške države, še preden se je vojna zaključila, ter se s tem že v naprej zavarovati pred morebitnimi presenečenji in spletkami.

Masaryk je dosegel svoj cilj. Pri- boril je svojemu narodu svobodo in, kar je prav tako važno, znal mu je v težkih povojnih prilikah, ko je po Evropi začel butati val absolutističnega fašizma, tudi ohraniti svobodo.

O življenju in delu tega velikega Čeha, Slovana in človeka, o njem kot učenjaku, pravičniku, rodoljubi in človekoljubu, politiku in vodniku, bi se dale pisati in se bodo gotovo pisale cele knjige. Te skromne vrstice, s katerimi smo se tudi mi hoteli vsaj deloma oddolžiti njegovemu spominu, podajajo le medlo sliko Tomaža G. Masaryka, ki ga sedaj objokuje ne samo češkoslovaški narod, marveč tudi naš jugoslovanski narod, čigar zvest prijatelj je Veliki Prezident zmeraj bil.

Argentinske vesti

Delavstvo in draginja

Stroške sedanje gospodarske obnove v Argentini plačuje delavstvo, čigar zaslužki ne zadoščajo niti za najpotrebnejše — 85 o/o argentinskega delavstva ne zasluži več ko 80 pesov na mesec, dočim rabi delavska družina, po uradnih statistikah, najmanj 150 pesov mesečno, da se preživi. — Pred novo zidarsko stavko.

Argentinsko gospodarstvo preživlja novo dobo velikega razmaha, kakor nam pričajo številke o zunanji trgovini, ki se je v primeri z lanskimi povečala za 76 o/o, in številke o drugih delavnostih, ki so povsod zelo živahne. Z novo močjo se je začela pretakati kri po žilah argentinskega narodnega gospodarstva, ki so bile otrple od večletne gospodarske krize.

Ko človek gleda te statistike in ko čita poročila o tej gospodarski obnovi, polna hvale in optimizma, si pač misli, da je tudi za delavstvo, živče v Argentini, nastopila boljša doba. Dejansko stanje pa je drugačno, kajti stroške sedanje gospodarske in finančne obnove v Argentini plačuje delavstvo, ki je radi devaluacije hitro njo združenega naraščanja cen zašlo v najtežji položaj, kakor priznavajo tudi možje na najbolj vodilnih mestih v Republiki in kakor nam prav zgovorno kažejo naslednji uradni podatki:

Popis industrijskih podjetij argentinske republike, čigar rezultati se sedaj objavljajo, nam je povedal, da 85 o/o vsega argentinskega delavstva ne zasluži več kakor 80 pesov na mesec, na drugi strani pa ugotavlja Državni delovni urad, da povprečna delavska družina ne more živeti, če nima vsaj 150 pesov

mesečnih dohodkov, dočim ji je na pr. še pred par leti zadostovalo 120 pesov. V teh številkah je povedana in zapovedana vsa bednost sedanjega položaja delavskega sloja v Argentini; Delavstvo dobi za svoje delo polovico onega, kar bi mu po vsej pravici šlo, ker ima pač, oziroma bi moralo imeti, pravico, da se vsaj preživlja od svojega trdega dela.

Mogočne kapitalistične družbe, ki imajo gospodarstvo Argentine v svojih rokah, mu pa to pravico odrekajo in so gluha za njegove upravičene zahteve, da se plače prilagodi novemu položaju, ki je nastal zaradi draginje. Zgodilo se je celo, kakor čitamo v nekem tukajšnjem listu, da je velepodjetje, ki je v dveh letih zasluži 275 o/o na vloženem kapitalu, odpustilo svoje delavstvo, ker je zaprosilo za 5-odstotni povisek plač! Za take v nebo vpajoče slučaje bi moral veljati kazenski zakonik, a ker država takšnih krivic ne preganja in kaznuje, je pač delavstvo primorano, da si samo zaščiti svoje pravice z edinim sredstvom, s katerim razpolaga, t. j. s stavko.

In radi navzdržnega položaja se pripravljajo razna stavkovna gibanja, med katerimi bo največja zidarska stavka. Trideset tisoč gradbenih delavcev je sklenilo, da ustavi svoje delo prihodnji ponedeljek, t. j. 20. t. m., če delodajalci ne sprejmejo postavljenih jim pogojev ali ne predložijo vsaj kakšno drugo sprejemljivo rešitev. Gradbeniki so se bili povodom zadnje velike in dolgotrajne stavke obvezali, kakor znano, da bodo v presledkih povisali plače svojemu delavstvu, svojih obljub pa niso držali in, ko so se delavci obrnili za posredovanje na Državni delovni urad, so delodajalci izjavili, da sindikata gradbenih de-

lavcev ne priznavajo ter da se z njegovimi zastopniki ne nameravajo pogajati.

Spričo takega samovoljnega in v danih razmerah krivičnega zadržanja delodajalcev, ki zaradi velike gradbene delavnosti in nizkih plač služijo prav velike denarje, so delavci sklenili zastavkati. Kdor ima le količikaj smisla za pravičnost, jim te pravice ne bo odrekal, če na primer ve, da zaslužijo gradbeni težaki vsega komaj 76.50 pesov na mesec. Boj zidarskega delavstva za izboljšanje življenjskih prilik je spričo zadržanja kapitalističnih gradbenih podjetij popolnoma upravičen.

Vodstvo sindikata gradbenih delavcev je že izjavilo in poudarilo, da bo stavka, če delodajalci ne odnehajo v zadnjem hipu, izbruhnila v ponedeljek ter da bo to gibanje popolnoma nepolitično. Sindikat hoče na miren način priboriti delavstvu njegove pravice in zato že vnaprej obsoja kakršnokoli nasilje, pa naj prihaja iz katerokoli strani. In razumljivo je, da more stavka imeti uspeh le, če bo delavstvo poslušalo to svarilo svojega vodstva ter ne bo nasedalo raznim hujskajočim ekstremistom, ki bi morda spet razlagali, da je treba narediti "revolucijo" v kakšni krčmi ali pa na kakšni ulici. Nasilen nastop bi izzval reakcijo s strani oblasti, ki čuva javni red, ter bi nikakor ne mogel koristiti, marveč bi gotovo samo škodoval koristim zidarskega delavstva.

Če stavka res izbruhne, si pa tudi dovoljujemo upati, da ne bo tako dolgotrajna, kakor je bila zadnja velika zidarska stavka, marveč da se bodo tudi druge delavske organizacije zavzele za to, da se čimprej doseže pravična zidarska zmaga.

NOVINAR CICCOTTI JE UMRL

V Buenos Airesu je v torek preminul novinar Francesco Ciccotti, star 57 let, znan tudi zaradi svojega delovanja v Italiji, kjer se je rodil in še kot mladenič vstopil v socialistično stranko. V predvojnih letih je skupaj z Mussolinijem, sedanjim predsednikom italijanske vlade, urejeval glavno glasilo socialistične stranke "Avanti". Ko se je vojna končala ter je Mussolini začel s svojim fašističnim gibanjem, ga je Ciccotti ostro napadel v listu "El Paese" in se je celo dvobojeval z njim. Po umoru Matteottija se je Ciccotti zatekel v Francijo, sodeloval pri raznih italijanskih protifašističnih organizacijah in listih ter dopisoval tudi v francoske časnike. Pred kakšnimi sedmimi leti se je priselil v Argentino in pri tukajšnjih listih nadaljeval svoje novinarsko delo. Pokopali so ga v sredo in ob odprtem grobu se je od pokojnega poslovil dr. Palazzolo v imenu lista "Noticias Graficas", čigar član uredništva je Ciccotti bil.

VLAK POVOZIL NAŠEGA IZSELJENCA

Vlak vzhodne železnice je v ponedeljek na višini ul. Nazca zgrabil 35-letnega jugoslovanskega izseljenca Josipa Fadorja, ko je hotel čez progo, ter ga močno poškodoval. Prepeljali so ga v bolnišnico Durand, kjer je v torek podlegel poškodbam.

KRVAVO DEJANJE NAŠEGA ČLOVEKA

V hiši štev. 2060 ulice Liniers, kjer je stanoval 48-letni Matija Rister, jugoslovanski državljani, ki je živel ločen od svoje žene, se je dogodila žalostna tragedija. K omenjenemu Ristru je hodila opravljati gospodinjska dela 41-letna Maria Franca de Canta, s katero je Rister navezal sčasoma tudi ljubezenske stike. V zadnjem času pa se nista dobro razumevala in večkrat je prišlo med njima do hudih preprirov. Tako tudi v nedeljo, ko se je Rister tako razkačal, da je svoji priležnici zadell več težkih ran z nožem, tako da je brž izkrmavala. Na vpitje napadene žene so prihiteli sosedi, a bilo je že prepozno. Poklicali so policajo, kateremu je morilec brez obo-

javljanja izročil nož ter se mirno pustil aretirati.

Na policiji je Rister izjavil, da je žensko zaklal, ker da ga je hotela zapustiti. V ponedeljek pa se je pred sodnikom premislil; dejal je, da je umorjena zahtevala večje plačilo za svoje gospodinjsko delo, radi česar se je začel prepri; da ga je ženska naskočila z nožem, katerega ji je on iztrgal iz rok in ga potem proti njej uporabil.

OBJAVE KR. POSLANIŠTVA

Državljanstvo sinov jugoslovanskih izseljencev

Buenos Aires, 26. avgusta 1937. Uredništvu Slovenskega lista,

Buenos Aires.

Prosimo za objavo naslednje notice:

Jugoslovanski zakon o državljanstvu smatra sinove jugoslovanskih izseljencev za naše državljane, če se tekom treh let po dovršenem 21. letu starosti ne odrečejo jugoslovanskemu državljanstvu, ker so radi rojstva pridobili tuje, na pr. argentinsko državljanstvo. Dogajalo se je mnogokrat, da so taki potomci naših izseljencev, rojeni v ameriških državah — ki so jih zaradi rojstva smatrali za svoje državljane — potovali v Jugoslavijo, pa so jim tam oblasti delale sitnosti zaradi vojaške službe, ker so jih pač po zakonu morali smatrati za jugoslovanske podanike, če se našemu državljanstvu niso odrekli. Vendar pa je malokdo vedel, da se mora odreči jugoslovanskemu državljanstvu, če hoče biti samo ameriški državljani, ter ne imeti nikakih obveznosti več naprav domovini svojih roditeljev. Radi tega je ministrstvo za notranje zadeve sklenilo, da se zgoraj navedeni rok od treh let, neglede na starost v ameriških državah rojenih potomcev naših izseljencev, računa od 22. decembra 1936. leta dalje, ko je bil v skoraj vseh izseljenških listih objavljen razpis notranjega ministrstva štev. III. 44889/36, s katerim se je razčistilo vprašanje državljanstva naših izseljencev v Ameriki.

Tu rojeni sinovi jugoslovanskih izseljencev, ki jih argentinski zakon smatra za argentinske državljane, imajo torej pravico — tudi če so prekoračili 24. leto starosti — odreči se jugoslovanskemu državljanstvu in morajo to storiti, če nečejo, da jih naše domovinske oblasti smatrajo za državljane kraljevine Jugoslavije.

Po nar. Ministra,
Sekretar Poslanstva
Dr. S. Zelalić.

EXPRESO "GORIZIA"

FRANC LOJK

Calle VILLAROEI 1476

U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

Veliki zavod "RAMOS MEJIA"

VENEREAS

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914). KOŽA: Kronični izpuhi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletska žarka. ZLATO ŽILO: zdravimo brez operacije in bolečin.

SPOLNA SIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Clearelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevraastenja, izguba spomina in sibičnost. REVMAATIZEM: kila, naduha, gota. Sibičnost mra zdravimo po modernem nemškem načinu.

PLJUČA: Kašelj, sibičnost pljuč. ŽELODEC: upadel, razširjen, kislina, težka prebava, bruhanje, rane. ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

Popolno ozdravljenje \$ 30.—

Plačevanje po \$ 5.— na teden.

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in s izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje z jamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Plaza Once Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 8—12

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUR

L. N. ALEM 150

BUENOS AIRES

LADIJSKE VOZNE LISTKE, bodisi pozitivne ali odhodne, za Jugoslavijo in Italijo, kupujte samo pri BANCO GERMANICO. Izrabite priliko sedaj ko se je cena znatno znižala.

DENARNA NAKAZILA za v Jugoslavijo, Italijo in vse ostale dele sveta, izvršujte samo potom BANCO GERMANICO.

STEVILNO URADNIŠTVO VAŠE NARODNOSTI Vam je v jamstvo, da boste pri BANCO GERMANICO najboljše posluženi.

Obiščite nas in prepričali se boste!

Uradne ure: ob delavskih od 8 1/2 zjutraj do 7 zvečer, ob sobotah od 8 1/2 do 12 1/2.

Fotografija "LA MODERNA"

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji.

NOVOPOROČENI: Najboljši in najtrajnejši spomin je lep in dobro izdelana povečana slika, ki Vam jo napravi fotografija "LA MODERNA". Posebne cene z velikim popustom z ozirom na številno slovensko klientelo.

Postne slike od \$ 5.— dalje ducat. Obiščite nas lahko vsak dan od osmih zvečer, tudi ob sobotah. — Ne pozabiti:

S. Saslavsky

Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 Bs. Aires

Vesti iz organizacij

Patronatova prireditve

Nocoj se bo vršila v dvorani društva "Asociación Filantrópica Argentina", ul. Rodríguez Peña 361, pol kvadre od ul. Corrientes in pol drugo kvadro od ul. Callao, prva prireditve Jugoslovanske izseljenske zaščite v korist brezposelnim, bolnim in bednim izseljencem.

Prepričani smo, da bo vsak rojak rad storil svojo dolžnost ter se odzval vabilu Patronata, saj se gre v tem slučaju za to, da pomagamo onim, ki so najbolj potrebni, da pomagamo svojim bratom v nesreči, katera jih tepe v tujini. Tu je prilika in dolžnost, da pokažemo, koliko čutimo s svojimi brati in koliko človečanske, izseljenske in delavske solidarnosti je med nami.

Vendar pa nam nikakor ni treba iti na to prireditve samo zaradi izvršitve dolžnosti. Udeležiti se je smemo z utemeljenim prepričanjem da bomo na njej slišali in videli res izborni program. Poleg naših pevskih društev, ki sodelujejo, poleg znanega in priljubljenega kvarteta "Jadrana", nastopi z več solospeli b. v. sopran Moskovske opere ga. Evdoksija Tumakova, ki je pred nekaj leti nastopila tudi v tukajšnji operi, v Colónu; pela bo nekaj jugoslovanskih, nekaj ruskih in pa argentinskih komadov; pri teh zadnjih jo bo spremljal na glasovirju avtor sam, prof. Evaristo F. Esbio. Poleg teh točk obsega program še dve lepi baletni točki.

Prireditve se bo vršila pod pokroviteljstvom soproge kr. poslanika ge. Niče Cankarjeve.

Po sporedu bo prosta zabava s plesom in pa srečkanje z bogatimi dobroti.

Na svidenje nocoj v ul. Rodríguez Peña 361.

Velika moderna krojačnica HERMINIO BIDINOST

Ex-cortador de el Jokey

Če hočeš biti brezhibno in elegantno obločen, prepričaj se sam.

AV. SAN MARTIN 1544
Buenos Aires

Z SPOMINSKE URE

Kot je bilo javljeno se je vršila preteklo nedeljo, v prostorih SPD. I. spominska ura bazoviških žrtev. Radi razmeroma zgodnje ure je bila udeležba bolj pičla. Vendar se je nabralo še precej ljudi, in je bilo posebno dobro zastopano društvo "Tabor".

Društveni tajnik, je pozdravil navzoče in obžaloval, da ni več ljudi pri tako pomembni konmemoraciji ter predal besedo tovarišu Kovachu, ki je nagovoril prisotne približno s temi besedami:

"Dragi tovariši in tovarišice! Danes že v sedmo ovekovečujemo spomin na krvavo tragedijo, ki se je odigrala 6. septembra 1930 v Bazovici na Jugoslovansko italijanski meji. Zroč v Jugoslavijo so padli tistega dne pod smrtonosnimi kroglami našega najhujšega sovražnika fašizma štirje naši bratje: Ferdinand Bidovec, Alojz Valenčič, Frano Marušič in Zvonimir Miloš. Mnogo nasilja so povzročili črni trinoči na naši rodni zemlji, vendar ni nobeno tako globoko v dušo ranilo primorsko ljudstvo ter odjeknilo v zadnji kmetijski koč kakor to. Val ogorčenja je šel daleč preko državnih mej ter izzval mnogo za Italijo neugodnih komentarjev pri vseh demokratičnih evropskih časopisih. Žal, da vsi protesti niso nič zalegli ali izboljšali stanja primorskih Slovencev, ter se bazoviška žalost igra kar nadaljuje. Krvoželjni fašizem seka leto za letom nove rane. Včeraj so naši fantje umirali v Abesiniji, a danes njih kri moči tla Španije proti njihovi lastni volji. Nešteto naših bratov je bilo od takrat pohabljenih za vse življenje po raznih ječah. Druge so poslali v pregnanstvo na nezdružne otoke kjer neprijazna narava prihranjuje krvnikom delo. Predolgo in nemogoče je popisati vse zlo, ki ga mora prenašati primorsko ljudstvo pod jarmom fašizma, kar pa tudi nič ne olajša njihovega oziroma našega gorja. Vemo pa, da se usoda narodov ne piše v enem dnevu. Vendar se mora stremiljenje ljudstva prej ali slej uresničiti. Treba pa je, da se zavedamo, da bomo le organizirani lažje prenašali našo in onih doma usodo in si konečno priborili svobodo, ki nam po vseh postavah pošteno pripada.

Današnja konmemoracija nismo pripravili samo iz nacionalnega ali strankarskega stališča, temveč se jih spominjamo tudi kakor rodbinskih članov, katerih spomin nam bo svet in drag do konca našega življenja."

S peveci Tabora ojačen pevski zbor je nato zapel "Oj Doberdob", sledil je enominuten molk v počastitev vseh žrtev fašizma nakar se je za zaključek zapelo še "Morje".

S tem smo torej izvršili svojo dolžnost napram padlim fantom, ki so morali radi svoje ljubezni do domovine v tako prerani in žalosten grob.

N. P.

NEMI GODEC

se imenuje burka v enem dejanju ki jo poda slov. prosv. društvo dne 3. oktobra v ul. Gral. César Díaz 1657. Preskrbite si torej prosto za ta dan, da se boste lahko od srca nasmejali in ceneno zabavali ter se vsaj za en dan otresli težkih skrbi, ki jih človeku nalaga izseljensko življenje v tujini. Ne pozabite! dne 3. oktobra v Gral. César Díaz 1657.

ČLANSKI SESTANEK S.P.D.I.

Jutri ob 2 1/2 uri popoldne se vrši važen članski sestanek S.P.D.I. Navzočnost vseh članov strogo obvezna. Tajnik.

DOMAČA ZABAVA V DEVOTO

G.P.D. v Villa Devoto bo imelo svojo domačo zabavo v nedeljo dne 19. septembra ob 4 uri pop. v svojih prostorih ul. Simbrón 5148. S pijačo in prigrizkom bo preskrbljeno kot ponavadi. Igral bo znani Slovenski orkester. Vabljeni ste vsi rojaki in rojakinje.

PISMI V UREDNIŠTVU

Rojakinji Vera Kodrič in Marija Rutar imata pismi v našem uredništvu; zadnje imenovana iz Egipta. Po pismi lahko prideta katerikoli dan, tudi v nedeljo.

IZ S.D.D. TRIGLAV

Po dolgi in mučni bolezni je dne 9. septembra umrla naša tovarišica Marija Magdalena Buratović, stara 43 let, doma iz Vrbanj v Dalmaciji. Prišla je v Argentino pred 33 leti. Tu zapušta svojega moža Antona, pet dorašlih otrok, očeta in mater, štiri brate, dve sestre in več sorodnikov. Pokojna je bila velika prijateljica in sodelovalka našega društva. Naj ji bo lahka tuja zemlja. Precetali pa naše iskreno sožalje.

S. D. D. Triglav.

POSŁANIK DR. CANKAR ODPOTUJE V DOMOVINO

Zastopnik naše države pred argentinsko vlado, g. poslanik dr. Izidor Cankar, odpotuje prihodnji petek 24. t. m., z gospo soprogo, na dopust v Evropo, in sicer z ladjo "Oceanía"; vrnil se bo v Buenos Aires čez tri mesece in pol in za čas njegove odsotnosti bo vodil posle kr. poslanštva v Argentini g. doktor Špiro Zelalič.

Kakor si pač lahko predstavljamo, bo g. poslanik uporabil čas svojega bivanja v domovini za ureditev raznih zadev ter posebno tudi za tolmačenje tukajšnjih prilik ter želja in potreb našega izseljenštva pred merodajnimi krogi v kraljevini in bo radi tega njegovo potovanje pomenilo brez dvoma močno ojačenje vezi med našim izseljenim narodom v Južni Ameriki in domovino.

Poseben odbor zastopnikov jugoslovanskih organizacij v Buenos Airesu je sklenil posloviti se od g. poslanika in gospe v samem pristanišču, pred odhodom ladje, in vabi cenjene rojakinje in rojake, da se v čim večjem številu udeležijo tega poslovilnega sestanka prihodnji petek ob 7. uri zvečer, ob ladji v pristanišču.

G. poslaniku, ki si je tekom svojega dosedanjega bivanja pridobil simpatije tako našega izseljenštva kakor tudi tukajšnjih diplomatičnih in vladnih krogov, in čigar delo med nami se že prav močno pozna v splošnem izboljšanju prilik v naši koloniji, želimo srečno potovanje ter ga prosimo, naj domovini sporoči naše pozdrave.

IZ KR. POSLANIŠTVA

Kr. poslanštvo, Charcas 1705 v Buenos Aires poziva izseljenika Zaharija Pecotica, da se javi na gorenji naslov. Iskani Pecotic je doma iz Smokovice. Javil se je zadnjikrat z naslova: a/c. José Svatey. — Villa Angela — Chaco. Če bi pa kdo od rojakov vedel za njegov naslov, pa je tudi naprosen, da ga sporoči poslanštvu.

Tudi prosi poslanštvo, da bi mu sporočili o Petru Antoci, ki je umrla ta mesec v svojem stanovanju, Isleta 4291, zadet od kapi, če je komu znano.

Buršič Juro iz Dugereše, Gornji mlin 6. Zadnjikrat se je zglasil: a/c Banco Holandes Unido, Bs. Aires.

OBJAVA

Solsko društvo na Paternalu sporoča, da je te dni odšla v bolnišnico Irena Jekšetova, da se podvrže operaciji na slepiču. Društvo ji topla želi, da bi kmalu res prišla zopet med nas, da bi nastopila v igri "Izgubljeni Raj" ter nas zopet razveselila v vlogi Marjane. Ker tedaj pa še ne vemo zagotovo, kdaj se iz bolnišnice vrne, ne moremo še določiti dneva, ko se bo igra ponovila.

Odbor

Solskega društva La Paternal

SOKOLOVA PRIRERITEV

Sokol Dock Sud-Boca je priredil v soboto 11. t. m. svečano akademijo v proslavo rojstnega dne našega kralja Petra II., katere so se jugoslovanski izseljenci v velikem številu udeležili. Vse točke sporeda so bile izborno podane ter je bilo občinstvo nad izvajanjem izredno zadovoljno.

SAMO ZA VAS

smo napravili to krasno reorganizacijo, nad katero se divijo tisoči naših klientov

GOTOVOST — HITROST — NIZKE CENE

namdijo Vam:

NAŠE DENARNE POŠILJKE

NAŠA HRANILNICA

NAŠA PRODAJA LADIJSKIH LISTKOV

NAŠE RAZPOŠILJANJE IZSELJENIŠKE POŠTE

AKO STE VI ZADOVOLJNI

se mi veselimo, ker smo resnični Vaši prijatelji in smo zidali NAŠO NOVO PALAČO ravno radi Vaše udobnosti ko nas obiščete, da Vas postrežemo kakor zaslužite kot velik prijatelj naše banke.

Prijazno Vas vabimo

OBIŠČITE NAS — V VAŠO KORIST — DA VIDITE KAKO STREŽEMO

SLOVENSKI ODDELEK

BANCO HOLANDES UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES

CENTRALA:

Bmó. Mitre 234

PODRUŽNICA

Corrientes 1900

Ruska klinika za vse bolezni

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost razpolaga klinika s posebnim konzultorjem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni

Dra. A. IZAGUIRE a. Razpolaga z 10 specializiranimi zdravniki za razne bolezni

— Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obli. stih jetrah, žolodcu, žilavju itd. Za bolnike iz notranjosti imamo rezervirane sobe (kakor za ženske, tako tudi za moške) s posteljami. Cena od 1 \$ dalje dnevno. Dajemo nasvete pismenim potem, za mali honorar.

Zdravniški pregled za vsako vrstne bolezni \$ 3.—

Ordiniramo: od 9—12 i 15—21.

V needljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

IZ BRAZILJE

DOMA IN NA TUJEM

Pretežna večina Slovencev v Južni Ameriki smo iz Primorja, katero je pripalo proti volji primorskega in jugoslovanskega naroda Italiji. Že iz predvojne dobe so tam imeli naši ljudje svoje gospodarske prosvetne in tudi politične organizacije in društva. V naših krajih analfabetov ni bilo, čitalo se je mnogo in skoroda ni bilo slovenske hiše, v katero ni zahajal slovenski časopis in knjige Mohorjeve ali kakke druge družbe. V povojni dobi se je, kljub večnim šikanam s strani vladnih organov in drugih pritepenec, ves ta naš narodni aparat za veliko naglo širil... Ljudstvo se je s podvojeno silo organiziralo; redka je bila družina, ki bi ne bil kateri član v tem ali onem društvu, in prav malo je bilo takih, ki se niso zmenili za društveno življenje in njega napredek.

Vse to mogočno narodno življenje je trajalo do 1926. leta. Tedaj pa je črni fašizem udaril z uničujočo silo po naših organizacijah, listih in društvih — slov. šol je bil že prej uničen — in tudi cerkvenih zborih. V par letih smo bili ob vse, kar so nam naši predniki in kar smo sami v potu svojega obraza pridobili in ustvarili. In tedaj se je v slehernem našem človeku porodila mržnja radi tega nepoštenega ravnanja, do fašistovskih oblasti. Ta žilavi primorski narod je postal goren in ni klonil... Daleč proč od svojih nekdanjih društvenih domov in okrašenih dvoran, tam kje na kaki gmajni, grabnju, na Kuelju ali v kraških kavarnah smo se sestajali in imeli svoja zborovanja.

In mnogi smo šli daleč čez Ocean in prišli v Južno Ameriko, da si tu ustvarimo boljši gmetni položaj, pa tudi, da se bomo svobodneje kretali in po slovensko dihali. Zadnje smo povsod in vsi dosegli, prvi pa le malokateri.

Zgoraj sem omenil, da smo se v stari domovini pred stalno nevarnostjo, da nas zasadi fašistični "mangel", ricinovo olje, ječa ali konfinacija, kjerkoli je bilo mogoče, sestajali. In prav radi tega človek ne more razumeti naše sedanje hladno zadržanje napram skupnosti sedaj, tukaj, v svobodi. Zdi se mi, da slovenska društva v Južni Ameriki štejejo še vse premalo članstva in da se vsi premalo zanimamo za kulturni in gospodarski razvoj naših številnih naselbin.

In moralo bi biti vse drugače: Ne samo prosvetna društva, tudi narodni domovi in gospodarske zadruge bi morale o nas pričevati, da smo izseljeni del onega naroda, ki je v stari domovini bil vzorno gospodarsko in kulturno organiziran. Kdaj bomo to dosegli?

V S. Paulu začetkom septembra 1937.

Slovenci doma in po svetu

PREDAVANJE DR. VLADIMIRJA KNAFLIČA V LJUBLJANSKEM "TABORU"

"O goriških Slovencih v predvojni dobi"

Upravno-politična razkožnost Slovenije za časa avstro-ogrške monarhije je bila vzrok, da se je politično in tudi kulturno življenje Slovencev razvijalo neenotno. Niti ene politične stranke nismo imeli, ki bi bila zmožna strniti vse Slovence v kompaktno politično enoto. Vsaka dežela se je razvijala ločeno od ostalih, v vsaki so bile razmere drugačne. Na Kranjskem in Štajerskem, kjer se niso čutili v nacionalnem oziru toliko ogroženi, so se izživljali v fanatičnih strankarskih bojih, ki so slovenski nacionalizem samo slabili. Šlo se je za oblast v deželi, za zmago ene ali druge stranke, ki je bila v dosegu svojih strankarskih namenov pripravljena tudi nuditi roko Nemcem. Drugače je bilo na periferiji, zlasti na Primorskem. Tu je bilo predvsem aktualno narodnostno vprašanje, vprašanje Slovencev, ki se bori proti navalu tujcev na njegovo zemljo. Strankarska cepitev nazorov, katero je na Goriško presadil škof Missia, se je morala podrediti prvenstvenim nalogom goriških Slovencev in se tudi nikoli ni tako izrodila kakor na Kranjskem in Štajerskem. Nič redkega niso bile skupne nacionalne manifestacije pristašev različnih političnih prepričanj, kar se na Kranjskem nikdar ni dogajalo.

Zasluga, da je v nacionalni borbi na Goriškem sodeloval ves narod, je v največji meri naših domačih voditeljev, ki so znali svoje ideje ponesti v zadnjo zakotno vas. Dijaštvo je bilo njihov najboljši posrednik, ono je organiziralo društva, jih oskrbovalo z dobrimi predavatelji in bilo z njimi v stalnih stikih. Na ta način se je naše ljudstvo na Goriškem politično izobrazilo in enotno poseglo v narodnostne boje. Ni bilo nikake "frakcije", nikakih družabnih cepitev: poleg inteligenta in trgovca sta se borila delavec in kmet za iste cilje. Borba jih je združevala. Zato je tudi razumljivo, da je svetovno naziranje Goričana obširno, da je preko slovenstva in jugoslovanstva prišlo do vseslovanstva. Načela naprednosti, enakosti in demokratičnosti so jim prišla v kri in se izražajo v vseh njihovih dejanjih.

Dolžnosti do svojega naroda čutijo vsi. Z ogromnimi denarnimi žrtvami so vzdrževali v Gorici tri velike slovenske osnovne šole, v katerih je dobivalo pouka preko 3000 slovenskih otrok. Nad polovico teh prostovoljnih dajatev je odpadlo na našega goriškega kmeta in delavca, ki nikdar nista odpovedala.

KROJAČNICA MOZETIČ

Naznanja vsem cenjenim klientom in slovenskim rojakom, da so dospeli novi vzorci in blago za poletne moške obleke.

Velika izbira perila in drugih moških potrebščin. Prepričajte se!

Sebastian Mozetič
5019 - OSORIO - 5025
BUENOS AIRES
(PATERAL)

— Smrtno žrtev je zahtevala druga nesreča, ki se je zgodila med Knežakom in Snežnikom. Vola, ki sta vlekla voz, sta se nenadoma splasila baje zaradi mušic in prevrnila voz, na katerem sta sedela 34-letna Alojzija Sterle iz Koritnice in neki deček. Sterle je dobila težje poškodbe po trebuhu in nogah, dečka pa je povozilo do smrti.

— Italijani so ustanovili v Španiji na frankovski strani posebno vojaško sodišče. Iz Italije je zato prišel v Španijo vojaški sodnik Del Prato in vojni odvetnik Castellano.

— Zopet sta se zgodili dve smrtni nesreči z vojnim strelivom. V Grojni pri Gorici je nabiral vojni material 35-letni Markič Josip iz Podgore. Ko je odpiral veliko granato, je ta eksplodirala in ga popolnoma razmesarila. Pok je bilo slišati več kilometrov daleč. Druga nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev se je zgodila v nekem gozdu pri Volčji dragi. Tu je iskal staro vojaško železo Frane Mladovan, star 26 let, doma iz St. Petra pri Gorici. Pri odvijanju velikega projektila je prišlo do eksplozije, ki je Mladovana popolnoma razmesarila.

— Pretekli teden so umrli v Gorici: Bregant Marija stara 72 let, Valič Marija vd. Devetak 65. Colja Ivan 75, Doljak Renato 4, v Tolmnu Leban Jakob 85, Markočič Josip 38, Pepit Marija por. Cigoj 38 let.

— Našli so mrtvega pri njegovi postelji Franca Besednjaka starega 68 let, iz Goljakov (Črniče), stanujočega v Šmihelu (Šempas). Zadel ga je kap.

— C-goj Vladimir, star 36 let, in Bruno Breščak, star 31 leto, iz Štandrea pri Gorici sta bila aretirana zaradi pijanstva.

— Alojz Batič iz Šempasa je bil oproščen ker mu niso mogli dokazati nikakoli tatvin, katerih je bil obdolžen.

— Plače italijanskih "prostovoljcev" v Španiji znašajo nominativno 60 do 70 lir dnevno, njih družine pa dobe podporo po 5 do 10 lir. Ko se izkrcajo v Španijo dobe nagrado 5 do 10.000 lir. V slučaju smrti pa razmeroma večjo odškodnino dobi družina. Največ jih gre iz Južne Italije, kjer je dnevni zaslužek zelo slab in znaša komaj 4—5 lir na dan. Italijanski "prostovoljci" se vkrcajo v Speziji, ki je strogo zastražena. Nekaj prostovoljcev je šlo celo iz papeževe države (Citta del Vaticano).

EKSPLOZIJA V ISTERSKEM RUDNIKU

V premogovniku "Arsa" blizu Pule v Istri, kjer se je pred dvema tednoma vnel plin, radi katerega je nastala velika eksplozija, je izgubilo več rudarjev svoje šiviljenje. Mrtvi, med katerimi so tudi nekateri naši ljudje so: Astori Luigi, star 33 let, Butarin Anton, 47 let, Casadel Primo, 27 let, Querini Giovanni, 23 let, Djurić Karl 22 let, Saechet Giacomo, 31 let, Ceccada Andrea 38 let, Cozzi Giovanni, 34 let in Farenzena Giulio star 34 let.

— Iz Trsta je odšel na Sicilijo 69. pešpolk "Ancona" v poletnih kolonijalnih oblekah. Potem ga bodo poslali v Afriko.

— Italijanske železnice delajo skupinske izlete v vsa važna mesta po zelo nizkih cenah: Trst—Rim, stane tja in nazaj 46 lir, Trst—Videm 8, Trst—Trbiž 16, Trst—Pulj 12 lir.

— Od 1. julija letos je zaposlenih v industriji za letala nad 45.000 delavcev. Na 60 novih letališčih ki so jih pričeli graditi v Italiji, pa dela okoli 25.000 delavcev.

JUGOSLOVANSKI SPORTNIKI IN LUIGI CASCIANA

Ko so pred 17 leti fašisti z Giunto na čelu napadli in zažgali Narodni dom v Trstu, je pri tem napadu smrtno ponesrečil italijanski vojak, podporočnik Luigi Casciana, doma iz Siellije. Jugoslovanski sportniki, ki so se pred kratkim mudili v Italiji, so temu junaku, ki je pomagal uničiti, s težkimi žulji naših tržaških delavcev zgrajen dom, položili na grob cvetje. — Ti sportniki bi vendar lahko imeli kaj več narodnega ponosa v sebi.

NESREČA ALI SAMOMOR V PRAPROTU PRI ŠEMPOLAJU

Pretekli mesec je smrtno ponesrečil 32 letni Alojz Perie, po domače Hoeman. Ko je hotel na skedenj, je najbrž izgubil ravnotežje in naslednje jutro so ga našli domači mrtvega v maliki krvi. Bil je zavečen in pošten fant in splošno priljubljen v vasi in okolici. Zato je tudi globoko užalostil vso vas sklep šempolajskega župnika, ki je pokojnemu odrekel cerkveni pogreb, ker ni izključena možnost samomora. Kljub temu bo pokojnikov spomin ostal ohranjen med vaščani.

— 30 jugoslovanskih turistov se je pripeljalo s Sušaka v Gorico, kjer so si ogledali razne znamenitosti in okolico. Nadaljevali so proti Trbižu.

— Z motcikom se je smrtno ponesrečil 25 letni Venček Jež iz Spodnje Tribuše. Nesreča se je zgodila v Solkanu. Jež je bil takoj mrtev, njegov tovariš Rihard Mervic od Sv. Lucije pa je dobil take poškodbe, da je moral v bolnišnico.

V GORICI SO UMRILI

Jug Amalija, 43 let; Roje Ana iz Rihemberka, 50 let; Katarina Kosmač iz Cerknega, 26 let; Anton Jug od Sv. Lucije, 35 let.

V Trstu:

Jurij Pokanic, 65 let; Just Stare, 58 let; Eugen Zlobec, 53 let; Ivanka Gojka-Kale, 52 let; Ivana Verčon-Volk, 83 let.

— Eno leto zapora pogojno je dobil Primožič Josip, star 29 let, iz Cerknega, ker ni prišel na nabor. Anton Fabjan, star 26 let, iz Grgarja je dobil 20 dni zapora ker je grozil Stefaniji Širok z umorom.

— Pred sodišče so bili postavljeni zaradi tihotapstva: Bogoljub Rupnik, star 18 let, iz Loma pri Črnem vrhu, Marija Kogoj, 39 let iz Cerknefa, Kokalj Valentin, 39 let, iz Sp. Kanmolje, Ivan Trugar 39 let, iz Cerkljanskega, Rupnik Marija, 31 let, iz Cerkljanskega in Šemerl Rafael iz Loma, star 31 let.

— Pri Solkanu so našli v Soči truplo Amalije Jug, stare 42 let, stanujoče v Gorici. Omenjeno so doma pogrešali že več dni. Že nekaj časa je kazala znake nenormalnosti.

— Antonija Smotak iz Kozine, mlekarica, je bila obsojena na 20 dni zapora in 320 lir den. kazni, ker je tihotapila žganje. Na apelacijskem sodišču je bila oproščena, zaradi pomanjkanja dokazov.

— Franciška Smrdelj, stara 13 let, doma iz Postojne, ki je vpisana med Male Italijanke je junaško rešila svojo sestro iz vodnjaka. Pri fašističnih organizacijah je bila postavljena na dnevni red in je bila zaradi tega povišana v četovodjo (caposquadra) pri Malih Italijankah. Dali so ji tudi zaslužni križec.

— Znana gostilna na Črnem vrhu "Pri loveu", ki jo je imel Alexander Premrou, je šla na boben. Gospodar je obtožen tudi navadnega bankrota, ker ni vodil trgovskih knjig.

— Cecilijo Koršič iz Solkana so okradli za 10.000 lir. Tatovi so ji odnesli tudi za 2.000 lir raznih dragocenosti. Karabinerji so prijeli kot osumljenca 42-letnega Hledeta Antona.

V TRSTU SO SE POROČILI

Lojze Černigoj z Danilo Frlugovo in Stanko Pertot z Rozo Verginello.

LETOŠNJI PRIDELEK JABOLK V JUGOSLAVIJI

Zaradi skoraj sporadično ponavljajočih se vremenskih katastrof, ki so v prvi vrsti zadele vino in sadnosne kraje, bo letošnji pridelek jabolk precej reducirán v primeri s kalkulacijo, kakor so jo sestavili konec junija strokovnjaki, tako kmetijski referenti posameznih srezov in zastopniki SVD. Po podatkih iz posameznih okrajev bi letos Slovenija celotno pridelala do 3550 vagonov jabolk raznih vrst. Nekateri okraji izkazujejo prav pičel pridelek, drugi pa velikanski. Murska Sobota računa na 175, Ljutomer na 440, Maribor desni breg na 125, Celje na 550, Ptuj na 360, Novo mesto na 175 in največ Maribor levi breg 1500 vagonov, od katerih bo odpadlo za izvoz do 700 vagonov. Na Gorenjskem računa Kranj na 150 vagonov, ljubljanska okolica na 120 vagonov. Ostali okraji računajo od 50 do 100 vagonov. Nepristane ne prestance nevihte s točo pa so po mnogih okrajih to kalkulacijo, ki temelji na praktičnih izkustvih in opazovanjih, močno znižale.

Za izvoz računajo, da bo prišlo v poštev do 1700 vagonov, druga leta je bil ta mnogo višje preračun. Izvoz jabolk v prvi vrsti na Češkoslovaško in v Nemčijo, se je pričel že 21. julija. Iz ljutomerskega okraja je bilo dne 2. avgusta izvoženih 12 vagonov zgodnjih jabolk. Cene so zelo nizke, namreč 1.50—1.75 in kg. Murska Sobota je izvozila 7 vagonov. Celotno je bilo doslej izvoženih že do 300 vagonov zgodnjih jabolk. Zanimiv je pojav, da je izvoz jabolk iz Kočevja močan in da so izvozili že iz teh krajev 50 vagonov jabolk v Nemčijo.

Toča je močno udarila vrtnarje. V onih krajih, kjer je toča klestila sadno drevje, ne bo to rodilo tri leta. Drugače je orehova letina izborna. Letina za bruske pa slaba.

SMRT V HLEVU

V hlevu mesarja Valentina L. Smodeta na Pobrežju so našli domačega hlapca mrtvega. Ležal je na tleh ob zidu, z glavo naslonjeno ob zid. Ker na truplu ni bilo videti nobenih znakov kake nasilne smrti, domnevajo, da ga je zadel kap. Pokojni hlapec Avgustin Žunkovič je bil star 27 let.

12 LETNI DEČEK ŽGOREL

Na Dravskem polju in pri Ptujju je bilo več požarov, med katerimi je bil najusodnejši v Starošinjah pri posestniku Šefanu Peraniču. Sredi noči se je vnelo staro poslopje.

KADAR IŠČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

BERTO CERNIČ

DORREGO 1583, — Bs. Aires
54 — 3588

Ako hočete piti dobro vino in poceni obrnite se do mene, ki ga dostavim tudi na dom.

FRANC KURINČIČ

GARAY 3912, Bs. Aires

LADIJSKE VOZNE LISTKE

za vse parobrodne družbe pri nas dobite po najnižji ceni.

Kabino

za gotovimo vsakemu potniku brezplačno.

Vpoklicne karte po zelo znižanih cenah

CA. CENTRAL EUROPEA
469 SAN MARTIN 469

Ogenj je zajel takoj ves objekt, da je bila vsaka pomoč zaman. Na hlevu sta spala oba domača sinova, 12 letni Adolf in 16 letni August, ki ju je ogenj presenetil v sen. Avgust se je v zadnjem hipu rešil, čeprav ves opečen, Adolf pa je zgorel živ v plamenečem senu.

Našli so potem, ko se je ogenj polegel, samo zogleleno truplo. — Drugi požar je bil v Zgornjih Pleterjih, kjer je v noči zgorelo poslopje posestnika Matije Drevenška. Škoda znaša 30.000 Din. — V Apačah je udarila strela v hišo posestnika Kavčiča in vpepelila domačijo. Pri gašenju je domačo deklo Marijo Pire podrl obruno, ki je padlo s strehe, ter jo težko poškodovalo. Škoda znaša okrog 40.000 din.

STARO LJUBLJANO PODIRAJO IN NOVO GRADE

Podrli so del dolgega Jelačinovega poslopja ob Emonski cesti, kjer bo šla nova Aškerčeva cesta, ki bo vezala Trzaško cesto s Cojzovo cesto. — Na stavbišču bodočega poslopja tvrdke Mayer na Marijinem trgu kopljejo tla za nove temelje, ki bodo zgrajeni na pilotih. Izkopani prodni pesek vozijo na Sv. Petra nasip, kjer ga delavci presejejo. Ta pesek za betonske temelje ne bo dober, pač pa bo uporaben pri gradnji zidu. Hotel Slon je skoraj do kraja podrt. Razbito opeko in neuporabno staro malto vozijo v Gruberjev prekop, kjer je prav dobrodošlo, ker morajo Gruberjev prekop tako in tako dvigniti. Skoraj neopazno je izginila stara jahalnica na Bleiweisovi cesti, kjer se bo k malu pričela dvigati nova stanovanjska hiša uradnikov Poštne hranilnice.

AMERIŠKI IZLETNIK ARETIRAN V ZAGREBU

Zagreb. — John Butkovič, predsednik Hrvatske bratske zajednice v Združenih državah, ki se je mudil tu več tednov na obisku s hrvatskimi zletniki iz Amerike, o katerem izletu je tudi naš list pisal, je bil v nedeljo 15. avg. zvečer aretiran in vržen v zagrebški zapor.

Policijska je prijela Butkoviča po-

tem, ko je v svojem poslovnem govoru na banketu, ki je bil prirejen v počast ameriškim zletnikom v Zagrebu, ostro kritiziral jugoslovansko vlado.

CANKARJEVO "POHUŠANJE" PREPOVEDANO

Ameriška "Prosveta" piše:

Novo sezono je hotelo ljubljansko Narodno gledališče otvoriti s predstavo Cankarjevega "Pohušanja v dolini šentflorjanski", toda oblasti so to prepovedale. Pač zato, ker nastopa v farski zlodej z imenom Konkordat. Komentarja ni treba.

NOV TEDNIK V JUGOSLAVIJI

V Kranju je pričel izhajati nov tednik "Sobota". List izdajajo Jugoslovanski nacionalisti.

V SAVI JE UTONIL

V Savi pod mostom na Črnučah pri Ljubljani je utonil 25-letni mehanik Ladislav Novotny.

SMRTNA NESREČA V KAMNISKIH PLANINAH

Dne 2. avgusta se je pripetila na Veliki planini nad Kamnikom smrtna nesreča, katere žrtev je postal 26 let stari Anton Rozman iz Kamnika. Bil je učenec policijske šole v Zemunu, pa se je nahajal na počitnicah doma. Z dekletom je napravil izlet na Veliko planino in tam prenočeval v neki pastirski koči. Ko sta 2. avg. nabirala na Njivicah planinke, je Rozmanu na skali, porasli s travo, spodrsnilo in je strmoglavil v prepad. Padel je čez 40 m visok previs, nato pa se še kotatil 300 metrov po žlebu ter obledel mrtev. O nesreči je njegova spremljevalka obvestila oskrbnika planinske koče, ki je organiziral reševalec, ki so Rozmana našli mrtvega ter ga spravili v dolino.

ZA RADI BRATA PONOVO KLISANA H KARABINERJEM

Krnice nad Idrijo. — Rezka Kacin je bila ponovno zaslišana od karabinerjev radi svojega brata, ki je sourednik Slovenskega lista v Buenos Airesu. Vedeti so hoteli kaj

piše, kdaj je zadnjikrat pisal ter koliko in na kakšen način pošilja domov denar. Vedeti so hoteli tudi njegov pravi naslov. Nadalje so jo določili, da tihotapi poročila iz Primorja v Jugoslavijo, od tam potem pošilja poročila za Slovenski list v Buenos Aires. Zagrozili so ji s konfinacijo, če ji pridejo na sled. Kacinova hiša je pod stalnim policijskim nadzorom tako, da ne more nihče imeti stikov z nikomur. Poleg tega pa so v njej nastanjeni vojaški inženirji, ki gradijo ceste in druge vojaške utrdbe in je tako vsa družina, izven matere ter mlajših bratov in sester, ki živijo na posestvu očima, prisiljene živeti skoro izključno v okolišju Italijanov.

PREVEČ SMO ZA PRIMORCE — PREMALO ZA SLOVENCE IZ JUGOSLAVIJE

Neki naš naročnik nam piše, da smo preveč za Primorce in premalo za Slovence iz Jugoslavije ter da poročamo o zadnjih kot da bi bili sami ubijalci in kriminalci, medtem ko o Primorcih, da samo dobro pišemo, kar se tiče v moralnem pogledu.

Morda ima naš naročnik res tudi kaj prav, vendar ne po naši krivdi. Slovenski list poroča iz Jugoslavije, kar se v resnici dogaja in prav tako tudi iz Primorja. O pretepih in ubojstvih na Primorskem skoro ni slišati, medtem ko se o Slovenceh v Jugoslaviji tega ne da tajiti. Po drugi strani pa je življenje Slovencev pod Italijo tako zagrenjeno, da nimajo časa za pretepe, nego morajo misliti za svoj obstanek.

Nismo natančno pončeni, koliko Slovencev iz Jugoslavije je v Argentini, vemo pa da na Slovenski list so naročeni skoro sami Primorci, in vendar pišemo o Jugoslaviji kot o naši domovini, dasi to ni v praktičnem pogledu, marveč smo Primorci samo z geografičnega stališča Jugoslavi, dokler nimamo resnične skupne domovine, kar prej ali slej upamo in se zato borimo.

Kot nam je znano se tudi v naših društvih Slovence iz Jugoslavije zelo malo udeležujejo, dasi imamo dovolj slovenskih društev in morda še preveč. Za kraljev rojst-

ni dan je pel zbor samih Primorcev. In tudi drugod, ko se gre za skupne koristi Jugoslovanskega naroda, so Primorci v prvih vrstah.

Slovenski list pa vendar ne dela radi tega nobene razlike ter je slej ko prej na stališču za koristi vseh Slovencev brez razlike od kod je kdo doma. Slovenci smo vsi eno in zato ne bomo in nemojemo vpoštovati meje, ki so jo proti naši volji vzpostavili ter tako presekali naše slovensko narodno telo na dvoje. Ni in ne sme pa biti vsled tega različna tudi naša skupna ideja...

V BITNJAH SO ODKOPALI 2500 LET STARO GROBIŠČE

Bohinjska Bistrica, avgusta.

Sloveči zgodovinar in raziskovalec dr. Valter Šmid, profesor graškega yseučilišča, po rodu z Gašterja pri Kranju, je na slovenski zemlji našel že mnogo zgodovinskih, da celo prazgodovinskih zanimivosti. Odkopal je že ostanke rimske Emonne (kjer zdaj stoji Ljubljana), našel je sledove stare Vrhniške, odgremarske našel je po Dolenjskem, na bal je starine na Vačah, iskal in Notranjskem, pa tudi po Štajerskem, zlasti na Pohorju.

Lani pa je prišel v Bohinj in je začel raziskovati Ajdovski gradec. To je oblast hrib v bližini Bohinjske Bistrice. Tam gori je učeni raziskovalec razkril nekdanjo naselbino Karnov, keltskega plemena, ki je davno pred nami prebivalo v teh krajih in vse tja doli do Trsta, Ogleja in Timentla. Našel je tudi kovčnice, v katerih so ti davni Kranjci topili rudo in izdelovali orožje in okrasje.

Letos pa je bil dr. Šmid opozorjen od kmetovalca Žvaba v Bitnjah pod Ajdovskim gradcem, da je krt že pred leti vrzel prav blizu bitenj-

ke cerkve na svetlo nekaj koral in prstan. Dne 4. avgusta je dr. Šmid začel tu raziskovati. Najel je štiri delavce in kmalu je odkril važne najdbe: tu je bilo pred 2500 leti grobišče onih Karnov, ki so prebivali utaborjeni na Ajdovskem gradu. Mrličje so sežigali in so potem ožgane kosti z vsem okrasjem vred polagali v majhne grobove, globoke največ en meter. Le posamezni imeniki niso bili sežgani. Doslej je profesor Šmid odkril že 21 grobov, med njimi tudi jamo, kjer so mrličje sežigali. S tem je delo v glavnem opravljeno.

Posebno dragocene so posamezne drobne najdbe: starinske zaponke, prstani, nož s nenavadnim rezilom, deli posodja in različna drobna, koralde iz jantarja in še marsikaj, kar nas prepričuje, da so prebivalci Ajdovskega gradca pred 2500 leti bili nenavadno dobri umetniki v izdelovanju okrasja. Dr. Šmid je našel tudi majhne bronaste ročice z razprtimi prsti, ki so služile za obrambno sredstvo zoper uroke. Posamezne zaponke in zapestnice so tako fino izdelane, kakor bi jih izdeloval špreten draguljar iz današnjih časov. Razkopavanje profesorja dr. Valterja Šmida je zbudilo mnogo zadovoljstva in pozornosti med Bohinjeci, saj vedo, da bodo zanimive najdbe spet ponesle sloves Bohinja po svetu, obogatile bodo narodni muzej v Ljubljani in pomagale pojasnjevati, kakšno je bilo to življenje v davnih časih. Profesor dr. Valter Šmid pa je tudi močno zadovoljen z Bohinjeci, ki so zelo ljubozni in nasproti njemu in uslužni v vsakem pogledu.

v vsako izseljensko hišo "Slovenski list"

Dr. J. HAHN

Zdravnik bolnišnice Durand

NOTRANJE BOLEZNI: — Srce — S'abokrvnost — Naval krvi. — ZENSKE BOLEZNI: — Vnetje — Neredno perilo — Beli tok. —

Sprejemanje strank od 3 do 8 ure. — Nizke cene na tedensko plačevanje.

TUCUMAN 2729 esq. Pueyrredón. — U. T. 47, Cuyo 7601 Buenos Aires

FAVSTA

ZALJUBLJENI TIGER

Dva moža, ki sta vzlic pozni uri še ostala pri Guisu, sta v kotu čakala, kdaj ju odslavi. Bila sta Mainville in Bussi-Leclere.

"Kje je Violetta?" je ugibal vojvoda. "Zdaj, ko so jo otehi smrti na Gréviskem trgu, je gotovo izgubljena zame. Mar bi bila umrla! Potlej vsaj ne bi več mislil nanjo... Oh, kak pekel je ljubsumnja. Če se le spomnim tistega, ki jo je odnesel na rokav, pa me obide, kot da sem najnesrečnejše bitje pod soncem... jas ki bom kmalu kralj..."

"Enajst je ura! je zagodrnjal Mainville.

"Vraga! Maurevert čaka," je odgovoril Bussi-Leclere. "V takih okolištinah ga ne smeva pustiti na cedilu!"

Mainville je odločno stopil k vojvodi Guiskemu:

"Visokost..."

Guise se je zdrznil in široko pogledal opričenika, kakor bi se čudil, da ju še vidi.

"Čisto sem pozabil, da sta tu," je dejal, gladeč se z roko po čelu.

"Vedela sva," je rekel Mainville. "Toda nisva se upala motiti vaših... kraljevskih misli."

Guise se je čudno nasmehnil kriveč ošabne ustnice, kakor bi ga stal ta nasmeh kdo ve koliko napora.

"Enajst bje," se je oglasil Bussi-Leclere. "Ako naju vaš Visokost ne potrebuje več, bi prosila, da naju izvolite odslavit."

"Da. Obilo posla je bilo; danes sta utrujena."

"Utrujena?" je vzkliknil Mainville,

"V vaši družbi nikoli! Pač pa imava o polnoči sestanek."

"Ljubavni sestanek?... Srečnega, ki smeta ljubiti po mili volji!"

"Vaša Visokost se moti... Sestanek je sicer ljubavni, toda ne naju dveh... Gre namreč za... Oh, prigoda je sila smešna. Povem vam jo, čeprav naju je Maurevert zaklinjal, naj molčiva..."

"Maurevert! Nu, tedaj si lahko mislim, kakšna je... Molčimo, gospoda, spoštujemo ljubavno tajnost; tudi brez nas se najde dobrotnik, ki obesi zakonskemu možu na nos, da ga je Maurevert okrasil z rogovi."

"Ni tako, kakor misli vaša Visokost, Maurevert se to pot ne gosti na zakonskem zelniku... Ne, ne, stvar je še dosti bolj zabavna! Tam zabavnejša, ker ste baš vi tisti, ki je ne bi smeli zvedeti!"

"Baš jaz?"

"Da, Visokost. Zakaj ne?... Zato, ker se Maurevert... ženi."

"Ženi se..."

"Na da, beseda je izročena. Maurevert se nocoj poroči. In midva bova prič..."

kakor je že navada pri njegovih dvo-bojih."

"Maurevert se ženi — Nihesar mi ni povedal..."

"Visokost sta poslednji, ki bi se mu upal povedati."

"Vama dvema je zaupal, meni ni zaupal — ne ugaja mi, da se plemič moje hiše ženijo brez mojega odobrenja..."

"Tudi z vama dvema ni govoril o tem, je dela Mainville. "Šele zvečer je prišel z nekimi čudnimi obrazom in naju je naprosil za svedoka, rekoč, da se mu zdi prigoda samemu čudna in da bi rad

imel pri sebi dva zanesljiva prijatelja."

"A kdo je nevesta?"

"Prav to je največja skrivnost. Spoznala jo bova o poln dvanajstih pri Sv. Pavlu."

"Pri Sv. Pavlu praviš?"

"Da, Visokost."

"Na prav," je zdajčel rekel vojvoda Guiski. "Ne samo da vama dovolim udeležbo na tem čudnem sestanku, ampak celo spremim vaju. Bog in bogme, tudi jaz hočem poznati Maurevertovo nevesto."

Tako govorec si je popravil rapir in ogrnil plašč. Mainville in Bussi-Leclere sta se prestala smejati; spogledala sta se. Kar sta storila, je bilo vendarle izdajstvo. Dokler je vojvoda molčal, ni bilo sicer nič za to; tem kočljivejši pa je moral postati njih položaj tisti mah, ko bi Maurevert opazil Brazgotinec.

"Visokost," je dejal Bussi-Leclere malce negotovo, "obljubila sva Maurevertu, da ne zneva živi duši besedice; najmanj pa vam..."

"Bodita brez skrbi... gledal bom, da me nihče ne opazi... Na pot, gospoda..."

Trojica je kmalu dospela k Sv. Pavlu. Bussi-Leclere in Mainville sta stopila v cerkev, vojvoda pa sta pustila

pod vhodščem, kakor so se gredoč dogovorili Brazgotinec je noprmično obšel med vrati, čuteč, kako se ga položata vznemirjenost in zagoneten strah.

Mimo njega so prihajale človeške postave, ki so se tiho utapljale v globino cerkve; nato se je ustavila pred vrati kočija, takisto brez najmanjšega ropota; Guisu se je tudi zdelo, da xidi tam dalje na cesti čakajočo nosilnico...

"Kaj pomeni vse to?" se je vpraševal.

"Menda ne snujejo kake zarote?... Hm, Maurevert obraz je od nekdanj tak, da za vraga ne razbereš, kaj misli... Ta čudna poroka o polnoči... ta skrb, da ne bi jaz zvedel... in ti ljudje, ki se zbirajo kakor strahovi..."

Čeprav je bil v boju pogumen, se je ob tej pozni uri vendar skesal, da je tako slepo zašel v nevarnost. Nehote je potipal verižnjaco, ki jo je nosil pod baršunastim jopičem. Nato ga je spet obšla radovednost; že je dvignil nogo, da bi stopil v cerkev. Tisti mah pa je jeknil iz globine hrama obupen vik, ki mu je sledil hrup srditega boja.

"To ni zarota, ampak umor," je potolažen zamrmral vojvoda Guiski. "A koga ubijajo?"

Vstopil je. Cerkev je bila polna živketanja in besnih, pridruženih glasov. Blizu kora se je polmraku premetaval nerazločen klobčič sane. Vojvoda je zdajčel videl, da vleko nekoga iz cerkve; gruča se je privabila tik mimo njega... Še trenutek in kočija je oddrhnala. Vojvoda je uganil, da peljejo jetnika neznanu kam.

Henrika Guiskega se e polastilo brezmejno začudenje. In vendar se ni bilo konca presenečenju. Ko je že mislil, da je vse končano, je zdajčel začul nov krik, ženski krik... In ko je uprl oči proti oltarju, je zagledal svečenika, pred njim pa, na kolienih, ženina in belo oblečeno nevesto... Ženin je držal devojk, kakor bi mu visela na rokav, To je moral biti Maurevert. A kdo je bila ona?...

V vojvodovi glavi je zavrnela silna zmešnjava misli. Ves čuden prizor je do brezumnja razjaril njegovo radovednost.

Kdo je bil človek, ki so ga siloma od-

peljali v kočijo? Ljubosumnik? Ali nemara tekmeč?... In kdo je bila nevesta, ki je že v cerkvi tako nežno slovea Maurevertu na prsih?...

Tedajci pa je vojvoda vztrepetal in praznoveren strah ga je izpreletel od glave do nog. Poroka je bila opravljena; svečenik je odhajal izpred oltarja; ženin Maurevert je vstal. Šele zdaj je Guise opazil, da je nevesta nezvestna... Morda celo mrtva... Dozdevna nežna vdanost je bila samo brezsilje telesa, ki se ni moglo držati na nogah... V tem sta stopili iz zakristije dve ženski.

"Peljite jo k nosilnici in počakajte me tam," je velel nekdo.

"To je Favstin glas," se je zdrznil vojvoda in ostrmel.

Maurevert ni spremlil devojke, s katero so ga pravkar poročili... Ženski sta jo prestregli in sta odšli z njo mimo Henrika Guiskega. V blesti svetlobi sveč ki so dogorevale, je uzrl njen obraz. To-liko da ni zarjovel. Zrušilo se je nanj kakor skala. Hotel je planiti na pomoč, toda ostal je, kjer je bil, kakor da so mu noga prirasle k tlaku...

Novoporočenka je bila tista, ki jo je ljubil do blaznosti. Bila je eigančica Violetta...

Še nekaj trenutkov in cerkev je bila izpraznjena. Guise, ki se je med tem o-svestil, je z divjo radostjo zamrmral: "Imam jo. To pot je moja..."

Že je hotel hiteti za njo. Toda izpred je takoj spoznal. Bil e Maurevert, Violetarja se je bližala dvojica mož. Enega letin soprog..."

Kaj je pomenila skrivnostna poroka? Zakaj se je Maurevert oženil z Violetto? Ali jo je mar na tihem ljubil?... Vojvoda je hotel dognati vso resnico. U-

Tropezón

Tropezón. Kje pa je spet to?

No, ni tako težko najti Tropezón. Prva postaja dalje od Lurdesa na progi Lacroze.

Toda najti tam kakega Slovenca, to vam je težja zadeva.

Da je tam pri postaji, kar prva hiša, tako mi je bilo rečeno. Toda katera je prva hiša pri postaji, to je uganka. Ker stoji na vse strani hiše in na vsaki strani je ena prva. Prava klobasa, ki nima ne začetka ne konca...

Torej pogledjmo kam drugam. Torej: Pres. Mont in 3. de Febrero. Spet druga klobasa brez konca. Tam doma se je reklo: tam naprej od znamenja, ali: gori od kapelice, ali ravno pod klanecem... Tu pa vprašaj, pa debelo gledajo in pravijo: "no se" Človek mora biti res trma kot medved, o katerem pravijo, da se niti drevesu ne ogne, temveč kar čez njega pleza, da ne izgubi smeri. In tako sem navsezadnje le dognal, da stojim prav na iskani ulici Pres. Mont.

Torej dalje. Radovedni obrazi iz vseh strani. "Una medažita, padre" so prosili otroci. Toda joj bi bil, če bi človek začel deliti sveti tinjice, zakaj nazadnje bi me otroci nesli, ker jih je bilo vse polno.

Mimo hišne hišice, pred katero se je nahajal lep cvetlični vrt sem krenil. Bogate dalije in raznega

drugega bilja, ki bo ob svojem času gotovo dalo lep cvet. Glej, mi je bilo na misli, morda je pa slovenska roka, ki ta vrtič goji. Drobnokletce me je spodobno pozdravilo. Pravi slovenski obrazek. Kdo ve?

Na voglu sem le moral povprašati, kje bi bili kakšni "austriaki". Polno jih je. Tamle in tamle in tale hiša tudi, je pokazala ženska, ki sem jo vprašal, na hišo nazaj, kjer me je pozdravila preje deklica.

Pa pogledjmo, sem si mislil. Res. Na slovenski pozdrav mi je dekletce slovensko odgovorilo. Začuden je pogledala mati, pa kar zadovoljne je bila, ko je spoznala da sem kršćanski človek. Še pozdrave za Cirila, našega pevovodja sem dobil in za Katrico in za Ireno. Nazadnje pa, saj veste, da mora biti človek tudi malo trgovec, pa priporočim "Duhovno življenje". Nedvomno, bi se tudi ta zadeva lepo rešilo, toda mi bilo glave doma. No, tudi pozdravi so nekaj vredni. Samo, če se ne bojo zgubili v moji torbi...

Torej tamle! In sem stopil dalje in potrkal.

"Jezas, gospod nunc", se je začudila žena, ki je ravno spat dela malega kričča, ki sem mu pred enim mesecem dal v poročnišnici "Ramon Sarda" kršćansko ime. "Kaj ste res prišli. Kdo bi si mislil. Samo nikar se ne ustrašite"

In še tam poleg sem takoj imel priliko pozdraviti drugega vekavčeka, kateri svojo starost še z dnevi

šteje in je tudi njegova mati znanka iz Ramon Sarda, kjer je bil že marsikak Slovenček in Slovenčica rojena, kjer sem jaz nekak hišni kaplan.

Takole vidite, je menil gospodar, ki je prav tedaj prišel iz dela. Ali mar ni lepo tukaj. Take lepe koncerte vsak večer, posebno takole po dežju, ko se prebivalci mlak počutijo tako kot vinski bratec pri polnem litruku. Oj te žabje golazni! Pa ne tistih žab, ki bi jih človek pozdravil pečene na mizi. So one grde, debele, zelene... No, nič zato. Muziko pa le delajo. No, da. Taka je tujina. Doma so bile žabe poštene. One grde so se pa poskrile. Tukaj je pa vse ponarejeno. Še žabja svatba...

In s čim naj postrežem?

Ne da bi bilo česa, toda da ne bo nepotrebnih skrbi: en mate, kos kruha in malo fiambre, tako se tej zadevi hitro konec napravil. In te tedaj, ko smo lepo kramljali, so še znaneci prišli in je ura kar prehitro tekla.

Pa eno kapljo ga pa tudi bomo, ali ne, čeprav ni tak, kot raste na Kontovelu in po svetokriškem bregu, tako je tekla beseda dalje, kapljica pa tudi. Toda nikar ne mislite: tale je pa pravi vinski bratec... Zakaj dobro sem si zapomnil ono Slomškovo: "Po pameti ga pijmo, da je ne zgubimo. — Kako bi bilo grdo, če ne znali bi domov".

Tako, da tudi one ne bom pozabil, ki jo je prav po "modrijaško" povedal kmet Matkovič v Metliki, ko je zavrnil znanega pijančka, metliškega "purgarja", kateri mu je očital, da se kmetom zato slabo godi, ker ga preveč pije: "pijemo, pijemo! Ne rečem. Pa saj ga ti tudi. Samo jaz ga pijem tako, da vem kam gre, ti pa ne veš." In je še čez čas pristavil "Meni gre dol, tebi pa gor"...

KROJAČNICA

Peter Capuder

se pr. poroča cenjenim rojakom
Río Bamba 879 — Bs. Aires

No, da, gospod nunc. Gori na Paternalu je bilo že marsikaj, je šla beseda dalje. Marsikomu je šlo "gor" mesto "dol". V tistih časih, ko je bilo denarja, je tudi od mize teklo. Niso tedaj vsi delali časti našemu slovenskemu imenu. Sedaj je tudi na Paternalu drugače.

Ej, da. Če hodi pamet pred vinom, je že dobro in je vino božji dar. Če pa mora pamet za vinom capljati, je pa navadno tako, da čisto zaostane in ne more več popraviti nesreče, tako sem menil jaz, ko sem se domislil, da sem v seznamu blaznice "Mercedes" našel kakih 50 slovenskih primkov in iz pripomb dognal, da je vino kazalo pot...

Res je tako. Zato pa pri nas nimamo velikih skladovnic steklenic. Ob takihle prilikah pa ga na dobro zdravje trčimo. Drugače pa kar mate, po argentinsko.

Kaj pa na Paternalu? Saj jaz sem celo pela na Avalos, je menila sosedica, sedaj pa le redko moremo kaj tja. Onkrat, ko je bila maša za Bratusa, sem bila zadnjič. Pa v Lurdesu smo tudi bili, ko ste bili tam.

Saj pravim. Vabim in vabim. Prosim in se jezim. Pa le redki so, ki kaj blizu pridejo. Boste morali postati kaj bolj pridni. Ali vsaj tako naj bi bili drugi kot ste vi. Če ne bo kaj bolje, bom tudi jaz napravil, kot mnogi, ki so šli za boljšim delom. Kar v Čako, ali pa med Indijance... Vsaj vsak mesec enkrat

Cerkveni vestnik

19. sept. maša za Ivana Ukmar na Paternalu. Molitve tudi na Paternalu.

26. Maša na Avelalnedi za Rastico Kandus, umrla v 15 letu starosti dne 31. augusta letos.

Večernice tudi na Avellanedi. Rojstni dan jugoslovanskega kralja Petra smo ob lepi vdeležbi in lepem petju praznovali. Naj bo izrečena zahvala vsem, ki so se potrudili v cerkev. Govor je imel g. kaplan Hladnik, ki je spregovoril za zaključek nekatere misli tudi v srbohrvatskem jeziku. Mašo je imel g. Kastelic.

Navzoči so bili g. minister dr. Cankar z gospo, nadalje češki in romunski minister, ter bolgarski odpravnik poslov in tajnik našega poslanstva g. Želalič.

Med občinstvom je bilo videti domala vse odlične osebe naše kolonije in zastopnike društev.

z Hladnik Janez.

bi se lahko vsak pošten Slovenec pokazal pri naši službi božji. Če ne more dopoldne, naj pride vsaj popoldne.

Pa v Lujan bomo tudi šli, kaj ne?

Kaj hočete, gosp. nunc. Trde butice imamo, to je res. Samo nikar se z nami ne naveličajte. Morda se že to nedeljo vidimo na Paternalu, tako so mi obetali, ko sem se poslovil, zakaj bilo je že pozno.

Hladnik Janez.

Agencija

PUTNIK

SAN MARTIN 345/1
BUENOS AIRES
U. T. 31 - 8759

Samo pri nas dobite najcenejše ladijske listke

Prodaja listkov za Jugoslavijo, Italijo in vse druge dežele. Vsakemu potniku preskrbimo kabino in druge ugodnosti. Preskrbimo popolnoma brezplačno tudi vse potrebne dokumente.

Ako rabite kake dokumente, prevode ali pravno zaščito

AGENCIJO "PUTNIK"

Lastnik: Anton Kolungja

maknil se e v temo in je nastavljal uho, stregoč na besede neznance, ki je bil z Maurevertom.

Spoznal je njegov glas. Neznance je bil tisti, ki je pravkar odredil, naj mlađa žena počaka v nosilnici... Bila je Favsta...

"Oglasite se tedaj v mojem dvorcu, da vam izplačajo dogovorjenih sto tisoč liver," je rekla Favsta. "Zastran ostaloga se zanesite name. Čez mesec dni bo vojvoda kralj. Tedaj bo izlaska pozabil cigančico. A tudi če zve, kaj se je zgodilo, sem jaz porok, da vam oprosti. Kar je obljubljeno, je obljubljeno: imenovani boste za gardnega kapetana njegovega Veličanstva Henrika IV., kralja lorenškega in francoskega.

"Oh, gospa," je dejal Maurevert. "minuto, v kateri sem vas spoznal, bom blagoslovljal do smrti. Le kako naj se vam oddolžim?"

"Povedala sem vam," je z mrkim glasom odgovorila Favsta.

"O, zastran dekline bodite brez skrbi..."

"Tedaj odpotujete?"

"Odpotujem. A to veste, gospa, da moram še nekoga posetiti, preden ostavim Pariz."

Favsta se je zamislila. Nato je povzela nekak drhteč:

"Dobro, idite k njemu, ako ne morete drugače..."

"Oh, službo na dvoru, denar, vse, kar ste mi obljubili bi rajši pustil, kakor da se odrečem tej radosti: videti ga uklenjenega, imeti ga v pesteh... Bussi-Leclerc že čaka zunaj, da me odvede v Bastiljo."

"Prav. Dotlej bom jaz čuvala vašo... ženo."

"Hvala, gospa," se je zarežal Maurevert.

"Potem, ko se oglasite v mojem dvorcu v Starem mestu, idite na Montmartre in javite se opatelju pri benediktincah. Vrne vam soprogo, obenem pa vam sporoči moja končna povelja. Irite..." Maurevert se je globoko priklonil, poljubil Cavsti roko in odhitel iz cerkve.

Guise je zdaj vedel, kje mu je hkrati Violette; časa je imel gotovo dve uri. Nič mu tedaj ni branilo, da ne bi še počakal. Favsta je stala nekaj minut nepremično in premišljevala. Vojvoda je slišal, ko je zamrmrala:

"Ali naj grem tudi jaz v Bastiljo?"

Globok vzdih se ji je izvil; gotovo je mislila, da je sama, zakaj cerkev je bila prazna in zapuščena... Naposled je odšla. Brazgotinec je ji sledil v primerni razdalji. Ko je prišla do svoje nosilnice, okoli katere je stražilo dvanajst konjenikov, ni stopila vanjo, ampak je velela:

"V montmartrski samostan."

Sama je obstala na mestu. Neodločno je krenila proti Bastilji; po nekaj korakih se je mahoma ustavila. Tedaj je vojvoda stopil k njej.

Ko je Favsta začela tuje korake, je nehote prišla za bodalo; a že je spoznala Henrika Guiskega. On se je odkril in jo je ogovoril z zamolklo razburjenim glasom:

"Gospa in vladarica, pariške ulice ob uri niso varne. Dolžnost mi je, da vam ponudim roko v oporo in svoj meč v zaščito."

Favsta ni pokazala nikakega presenečenja.

"Vojvoda," je dejala, "lahko bi vedeli, da se mi ne more nič zgoditi. Posvetni meč, ki mi ga ponujate, je bore malo v primeri z duhovnim mečem, ki je v mojih rokah..."

Vojvoda se je praznoverno zdrnil.

"Bili ste v cerkvi", je povzela Favsta, kažoč na hram Sv. Pavla.

"Da, gospa," je odvrnil Guise. "In prav zato."

"Vrniva se vanjo," ga je prekinila Favsta. "To, kar imava povedati drug drugemu, si najlaglje povéva pred obličjem božjim..."

Brazgotinec se ni upal ugovarjati: molče je šel za njo do oltarja.

Sveči, ki sta preje svetili čudnemu obredu, sta bili utrnjeni. Zdaj je prihajala svetloba samo še od večne luči, ki je na dolgem lancu visela izpod oboka. Favsta je prišla vojvodo Guiskega za roko in je izpregovorila z osornim, trdim, pretečim glasom:

"V imenu svete Trojice. — Na Boga Stvarnika in na ta evangelij se kolnem, da hočem biti, tako v poslušanju kakor v ukazovanju, zvest naši sveti katoliški družbi. Ako prekršim zvestobo, naj me zadene na tem svetu izobčenje, na onem pa večno pogubljenje... Z življenjem in častjo sem porok, da bom branil našo dobro stvar do poslednje kaplje krvi in da ne bo pretveze ne opravičbe, ki bi me izneverila tej dolžnosti..."

Te besede so bile zakletev Lige, ki je bil vojvoda njen vrhovni poglavar...

Favsta je zdaj izpustila njegovo roko. Dvignila je desnico proti nebu in nadaljevala:

"V imenu svete Trojice: Naloga katoliških knezov, velikašev in plemičev bodi, da v celoti obnovijo zakon božji, da uveljavijo sveto službo Njegovo po načinu in pravilu svete katoliške, apostolske in rimske Cerkve in da se odreko vseh kršniških drugih zmot."

Pogledala je Guise v oči.

"Evo kaj ste prisegli," je dejala.

"Ako vam moja prva prisega ni do-

voj zanesljiva," je uporno rekel vojvoda, "tedaj sem vsak trenutek pripravljen, da jo ponovim."

"Prav," e odgovorila Favsta. "Zdaj, vojvoda, vam zadam vprašanje: veste li, kakšno kaznijo grozi naš ugovor vsakemu katoličanu, ki se poroči s krivoverko?"

"S smrtjo," je rekel Guise in vztrepetal.

Favsta je pomolčala, kakor da se je zamislila.

Tudi Brazgotinec je napeto premišljeval. Bil je trdo namenjen, da ugrabi Violette zase; a slutil je, da mu jo hoče pa-pežinja iztrgati.

Kaj mu je bilo storiti?... Ali naj se spreže z vladarico? Baš ona je bila izvirke njegove moči. Vse vodilne niti Lige so bile združene v njenih nežnih ženskih rokah. Z njo ja bil kralj. Brez nje ni bil nič...

Toda odredi se Violette... Togota je zavreča v njem, če je le pomislil na to. A Favsta je že povzela:

"Smrtna kazen, da. — Smrtna kazen, ne samo za tistega, kdor se poroči s krivoverko, ampak tudi zanj, ki se ukvarja s krivoverko in s tem postane služabnik pekla. Je li tako?"

"Te zakone," je s hripavim glasom odvrnil Guise, "te okrutne, nečloveške zakone smo ustanovili zato, da ohranimo navadne lgarje v popolni poslušnosti Umejte vendar, da se mi, ki amo glave gibanja, mi, ki mislimo namestu sodrge, ne moremo podajati v tako sužnost..."

"Ali slišim prav? Vi govorite tako? Vi, vojvoda," je mrko vzkliknila Favsta.

poveljak Lige in bodoči kralj! Prisegli ste, vojvoda. Ako vaša prisega ne velja, povejte odkrito. Ako Guiseva beseda ni vredna toliko kakor beseda poslednjega na pri in zamrmral:

ligarja, pokažite očitno, koliko je vredna — zakaj tisti, ki so pripravljeni umreti za vas, imajo pravico, da vedo, za koga bodo umirali... Govorite, vojvoda, odgovorite z eno samo besedo: ali ste krivoprisežnik ali niste?... Ako hočete zatajiti svečano prisego, ki vas je storila gospodarja prestolice in ki naj vas jutri stori gospodarja vsega kraljestva, zatajite jo očitno in dajte, da se razideva... Pojdite vi svojo pot, a jaz pojdem svojo..."

Guise je vztrepetal. Z duhom je uzrl Pariz, kako se dviga zoper njega. Zagledal je samega sebe, pregnanega in bežečega, kakor je bežal Henrik III. ... Vzravnal se je, trudeč se, da bi skril svojo poparjenost za ošabno krinko.

"Tako mi živega Boga," je zarohnel, nihče naj ne poreče, da je Henrik Lorenški zatajil svojo dolžnost. Toda devojka, ki jo ljubim, ni krivoverka..."

"Devojka, ki jo ljubite. — Ali govorite o ciganki Violette?"

"O kateri drugi naj bi govoril?"

"Prav. Poslušajte: Spomnite se Jernejeve noči. Gotovo se niste pozabili, kako ste na čelu svojih ljudi vdrl v dvorec barona Montaigneskega, zagrizenega hugenota..."

"Pomnim," je rekel vojvoda. Trepet ga je izpreletel ob spominu na Jernejevo klanje.

"Vas noč ste vihrali po Parizu kakor angel pogube. Kjerkoli ste se pojavili, je tekla kri; plameneli so požari, kopičila so se trupla ubitih..."

"Dovolj," je zamrmral Guise, mahaje z roko, kakor bi odganjal strahove.

"Kaj?" je vzkliknila Favsta. "Ali je mogoče, da se Henrik Veliki plaši tistih trupel?" Osvetite se, vojvoda..."

Brazgotinec pa je pobesil blede glavo

(Nadaljevanje s prve strani.)
de so odtokle in pešine so ostale ter se zopet pokazale.

Prvi je bil Samo, ki utemelji slovansko državo od Prage do Slovenije preko tedaj še polnoma našega Gorotana, današnje Avstrije.

Petsto let pozneje češki Otokar Premisl obnovi to državo. Zopet sta Praga in Ljubljana pod istim našim narodnim vladarskim žezlom. Pri Suhil Krutih zalije ta naš narodni napor nov sovražni, topot rimsko-habsburški val.

A čez več kot dolgih sedem stoletij osnujeta Čeha Masaryk in Beneš Malo Antanto, v kateri ni našega izgubljenega Gorotana, pač pa zato celo naše ozemlje skoraj do Soluna na Belem morju, kateremu se zadnji čas približujejo tudi bratje Bolgari ob Črnem morju.

V tem je zgodovinski pomen in važnost Masaryka na nas Južne Slované:

težnja, da bi postali na temelju vzajemnosti mi vsi "na svoji zemlji svoj gospod", kot je to preroksi izrazil naš Prešeren.

Kot mislee je Masaryk znal povezati sedanost z našo slovansko prošlostjo. Razen te teorije je imel drugo, za javno delovanje tako važno in redkokedaj v isti osebi združeno lastnost: bil je sposoben organizator. Najzvišenejša misel ostaja zanimiva, toda jalova fantazija, če nismo sposobni najti načine, kako jo udejstviti. Ko je pustil uredništvo "Časa", je v okrožnici uredniškemu osebju dejal: Najzvišenejša ideja dospevši v štadij ustvar-

janja, se spremeni v tisočere podrobnosti, predmet in dolžnost našega vsakdanjega dela.

Kot ustanovitelj "realistične" stranke se ni zadovoljil s čimeravimi teorijami.

V Hilšerjevem procesu, kjer se je šlo za obdolžitev židovskega naroda, da zaradi svojih versko-cerkvenih obredov rabi svežo kri zaklanih kristjanskih otrok, se je pogumno postavil po robu tem predsodkom, vcepljenim našim ljudem s strani interesov tujih moralnih zavojevalcev. In je zmagal.

V svoji knjigi "Socialno vprašanje" se je uspešno postavil po robu drugi tuji robi, v kolikor je mi Slovani, narod zadržug, ne rabimo. Že predsednik države, je bil dosti možak, da je v poslanici o potrebi miselnega zdravstva — mentalne higijene — odkritosrečno rekel "nismo vsi enaki". Ene je obdarila narava z večjimi, druge z manjšimi sposobnostmi. Oni z manjšimi, v kolikor se vrinjajo na mesta, ki zahtevajo večje sposobnosti, povzročajo eno izmed današnjih nevarnih družabnih bolezni, spreminjajoč demokracijo v demagogijo.

Prišla sta Fridjungov in Zagrebški proces.

Habsburška Avstrija je pripravljala svojo pot na Solun s hinavskim obrekovanjem naših Srbov in Hrvatov, da bi si pripravila izgovor za napad in podjarmljenje Srbije in Črne gore. A vsta! je Masaryk. Slovanska Praga, vtelešana v

njegovi nenustrašni značajnosti, je premagala dunajski rimsko-germanski Hofburg.

Spominjam se živo, kot da bi bilo danes. V Pragi smo dijaki Jugoslovani priredili protesten shod. Govoril je Masaryk. V predsedništvo sem prišel za Slovence jaz. Še danes ga čutim poleg sebe; sedel sem tik njega, na njegovi desnici. Govoril je mirno, trezno in tako jasno, da so se mi zdele njegove besede, kot udarci roke spretnega kipa na ostro dleto. A glavne besede njegovega govora: naučimo se gledati na resna življenjska vprašanja vedno "pod zornim kotom večnosti," so me spremljale od tedaj kot svetel vodnik za vse življenje. Vezal sem jih s Havličkovim geslom, spoštoval ter razumel Masaryka in ga smatral vedno za našega vodjo, da tudi dela, kakor govori.

Masaryk je zmagal. Pribličevič in drugi so bili osvobodjeni.

Nič čudnega ni, da je takšna močna osebnost, kot je bila njegova, vplivala tudi v podrobnem, tako, da moremo s pravico govoriti o pravi "Masarykovi generaciji".

Radić je tedaj izdajal v Pragi svojo smotro, "Hrvatska Misao". Večna škoda, da ni ostal rajše v treznem ozračju Masarykovega realizma, ki je bil naš, primeren našemu značaju in potrebam, namesto da je v pariški šoli za politične znanosti prišel v preširoko obzorje mirnih, močnih in velikih političnih zapadno-evropskih idej, za kakšne mi Slovani še nismo bili zreli in ki tudi niso bile naše. S tem je izgubil tla pod nogami, ter se sam izgubil med oblaki.

Vendar se zrcali vpliv Masaryka v Pragi v njegovi knjigi "Moderna kolonizacija i Sloveni", izdani od "Hrvatske Matice". Knjiga, ki bi zaslužila, da bi jo dobro proučevali oni njegovi "pristaši", ki mislijo, da bodo nam Slovanom pomagali tujci, katerih edini interes je, da ostanemo zaplotniki, da se kavsamo med seboj tako, da bi nas oni mogli "zaabiti" in uničiti.

Tudi na Slovence ni ostal Masaryk brez vpliva. Skupina dr. Der-

moja, dr. Tuma, dr. Lončar, dr. Ferfolja, Tone Kristan itd. in "Naši Zapiski" so bili plod tega vpliva. V češki politični zgodovini so po dr. Rigru, ki odgovarja s svojim češkim državnim pravom, enaki borbeni struji med Hrvati, prišli Mladočhei z dr. Kramarjem, ki so pustili abstinenco in šli v dunajski parlament, kot je med Hrvati Supilo dosegel srbsko-hrvatsko koalicijo. Masaryk je dopolnil to delo pogloblji narodno vprašanje. A s temi idejami so iz Prage prišli med nas člani gori omenjene naše skupine.

Spominjam se, da je nekoč obiskal dr. Lončar nas v Kranju, kjer smo dijaki imeli svoje narodno društvo. V svojem predavanju nas je opozoril na sledeče: V kolikor smo dosegli svoj jezikovni narodni program, ga moramo poglobiti in najti našega človeka in njegove potrebe. Dočim je ob istem času Ivan Cankar v svojih spisih leposlovno ugotavljal te probleme, nas je Masarykova miselnost opozarjala na potrebo iskanja konkretnih sredstev, kako reševati ta vprašanja.

Masaryk je torej tudi naš, in zasluži svoj spomenik med nami.

Kakšen? Takšen, ki bo njega vreden.

V smislu Askerčevih besed: da bo živel med nami večno, po svojih delih. Zato je pa treba da ta dela naši najširši sloji spoznajo. Le tako bo mogoče ravnati se po njegovih vzgledih.

Telesna smrt je samo naravni konec posameznikovega življenja. Ali kar ostane za njim so njegova dela.

Zaključiti proslavo moža in značaja kot je bil Masaryk, s praznim "Večna slava njegovemu spominu!", bi bil samo spomenik in spričevalo naše malenkosti in površnosti.

Na edini pristojni način bi se o dolžili njegovemu spominu, če bi se izdala za široke sloje knjižica o njegovem delovanju, pravi katekizem značajnosti, sposobnosti in zavesti izpolnjevanja dolžnosti tega predstavnika Slovanstva. Poleg tega pa bi se morali izdati tudi prevodi njegovih glavnih del, da bi posebno naša izobražena mladina, naša bodočnost, nositeljica stvarnega slovenstva kot del slovanstva, dobila v roke vir, kjer bi črpali znanje, kako izpolnjevati narodni program da bi ne ostajal prazna slama.

KROJAČNICA "PRI ZVEZDI"

DONATO ALVAREZ 2059,
pol kvadre od Av. San Martín, — Bs. Aires

Vam sporoča, da je prišlo novo anglo-slovensko
za spomladanske in letne obleke po zelo ugodnih
cenah.

Obiščite me, da se boste sami prepričali.

STANISLAV MAURIĆ

CERKVENI VESTNIK CARIČIN LJUBLJENEC ZGODOVINSKI ROMAN

(Nadalj. 54.)

Lepa mlada deklica zaihti.

— Veličanstvo! — zakliče Natalka in pritisne roke na svoje deviške prsi. — Ne morem drugače! Ta divna deklica tu na tleh zasluži sočutja! — Rotim vas, Veličanstvo, dovolite mi, da ostanem tukaj! Morda bo trajalo samo pol ure, morda samo deset minut! —

Sicer plaha mlada kneginja je govorila tako odločno, da so se vsi na tihem čudili. Njene blage besede so ji prihajale iz srca. Govorila je to, kar je mislila.

— Slišala sem dovolj, kneginja! — reče Katarina. — Nehvalečni ste! — Jaz bi ne smela pravzaprav nikdar pozabiti, da me obdajejo sami nevalečezzi, za vse moje dobrane!

— Veličanstvo! — vzklikne Natalka. — Sami ste me postavili za sekundanta tej nesrečni deklici. S tem pa se čutim dolžno, da poskrbim zanjo! —

— Ostanite torej, kneginja Soltikovna, — toda če ne pridele skupno z nami v dvorec, nočem, da bi kdaj prestopili njegov prag! —

— Veličanstvo! — vzklikne osuplo Natalka. — Pregnanstvo! Vi me nočete v svoji bližini! —

— Da, — odvrne Katarina. — Morda boste še srečni, če bom pozabila vas! — Ker gorje njemu, ki ga Katarina sovraži in ne pozabi!

nanj! — Pojdimo, kneginja Mirevinska! —

Carica se, še bolj zavije v svoj plašč in odide.

Tudi zdravnik se napravi, da bo odšel z njimi. Odhajajo zašepče Natalki:

— Vi ste dober in plemenit otrok! — Bog naj vas blagoslovi! — Moram oditi v prid, če bom vedno pri njej. — Poslušajte me kneginja:

— Tam leži škaf z obvezami in instrumenti. V njej boste našli vate, mehkega platna in malo zeleno stekleničico. Najprej izperite Elizabetino rano s tekočino, potem jo pa obvezite s platnom. S tem boste nudili nesrečnici prvo pomoč.

Doktor Ruben odide. Saj pa je bil zanj že tudi skrajni čas, kajti carica se je neprestano ozirala. Če ni hotel carice razjeziti in pasti s tem v nemilost, je moral hiteti.

Natalka je obstala z rokami na prsih in gledala za odhajajočo carico in zdravnikom.

— Kako more teko lepa, pametna in duhovita žena biti tako kruta in trdosrečna!

Carica izgine s spremstvom, Natalka pohiti k nezvestni Elizabeti.

Še vedno je bila popolnoma nezvestna. Ležala je v snegu in vrhu tega je začel se sneg znova nalezavati.

Natalka ni dolgo premišljevala. Zdravnik ji je povedal, kaj mora storiti.

Ali pa Elizabeta sploh še živi? Njen obraz je bil bled kakor ob-

raz mrtveca. Na obrazu je počival mir, blažen mir, izraz, ki ga nikdar ne najdeš na obrazu živega človeka.

Natalka položila svojo glavo na Elizabetine grudi, da bi zamogla slišati utrip srca.

V začetku ni mogla ničesar razločiti. V teh ubogih izmučenih prsih, kjer se je skrivalo toliko boli in trpljenja, je bilo popolnoma tiho.

Toda naenkrat, začuti Natalka čisto rahel udarec Elizabetinega srca.

— Še je živa! — zakliče radostno Natalka! — Če pa še živi, imam še vedno upanje na rešitve!

Natalka vzame iz zdravnikove škatle vse potrebno in stori tako, kakor ji je zdravnik svetoval.

Čez deset minut je povila Elizabetino rano.

Natalka se nagne nesrečni deklici do ušes in ji nežno pravi:

— Elizabeta! Elizabeta! Meli slišiš? — Oh, reci samo besedico! — Odpri oči! — Uboga, uboga deklica! —

Toda Elizabetine oči so ostale zaprte, usta so molčala.

Natalka je motrila njen prekrasni obraz. Nežno pogladi Elizabetine lase.

Da bi bila ta deklica zares huda, da bi si zares zaslužila smrt? — Carica trdi to, jaz pa tega ne morem verjeti. Ne, ni mogoče, da bi ta obraz lagal!

V tem trenutku zasliši Natalka tiho stokanje. Istočasno odpre Elizabeta svoje oči.

Težka ranjena deklica je prišla k zavesti.

Elizabeta čudno pogleda Natalko. Hoče se vzravhati, kar se ji pa seveda ne posreči. — Ona omahne takoj zopet na sneg.

— Moj Bog, ne, pregiblji se! — zakliče mlada kneginja. —

Vsak gibljaj ti lahko povzroči smrt. Ranjena si, toda ozdravela boš! Hitro mi povej: kam naj te odpeljem? Kdo te bo negoval, dragi otrok? —

Elizabeta ni odgovorila na te besede. Njena prva misel je bila namenjena njemu — Aleksandru Potemkinu.

— Kje je on? — vpraša Elizabeta. — Kje je on — Aleksander Potemkin? —

Natalka je bila v zadregi.

Mar ji naj pove, da je Potemkin odšel? Da je odšel s carico, kakor vsi ostali in da je ona sama ostala pri njej?

— Ne, ne, tega nikakor ne morem — pomisli Natalka.

— Potemkin? — odvrne naposled kneginja. — Generalmajor Potemkin je odjezdil v Carskoje selo po ljudi, ki te bodo odpeljali in ti pomagali. —

— Ali je bil žalosten — radi moje poškodbe? —

— Da, — reče Natalka.

Čprav je govorila neresnico, vendar se je tolažila, saj je vedela, da je včasih tudi laž potrebna.

— Toda odgovori mi na moje vprašanje — nadaljuje Natalka. — Kje staneš? — Imas-li v Petrogradu kakoga prijatelja ali celo sorodni-

ka? Kje je tvoj dom? —

Elizabeta se žalostno nasmehne.

— Moj dom? — vpraša ona — Nimam doma! —

Vsemogočni Bog! — Nimaš doma, — nimaš domovine. Oh, uboga moja, saj ti še tisočkrat nesrečnejša, kakor sem si mislila.

— Mar nimaš nikogar, ki bi se zavzel zate, ki bi se te usmilil? —

Natalka ni več vpraševala. — Duša se ji napolni z bridko žalostjo. Do sedaj je samo slišala, da so nekateri ljudje na svetu popolnoma sami. A ni verjela. Mislija je, da so to samo bajke.

Natalka si zakrije obraz z rokami in bridko zajoka.

Elizabeta zapre zopet oči. Bila je tako slaba, da ni vzdržala močne svetlobe, ki se je razlila in odbijala po belem snegu.

Snežilo je čedalje bolj. Obe mladi deklici, prva težko ranjena na tleh, pri nejj pa njena zvesta varuhinja, sta bili kmalu pokriti s snežno odejo.

56 POGlavJE

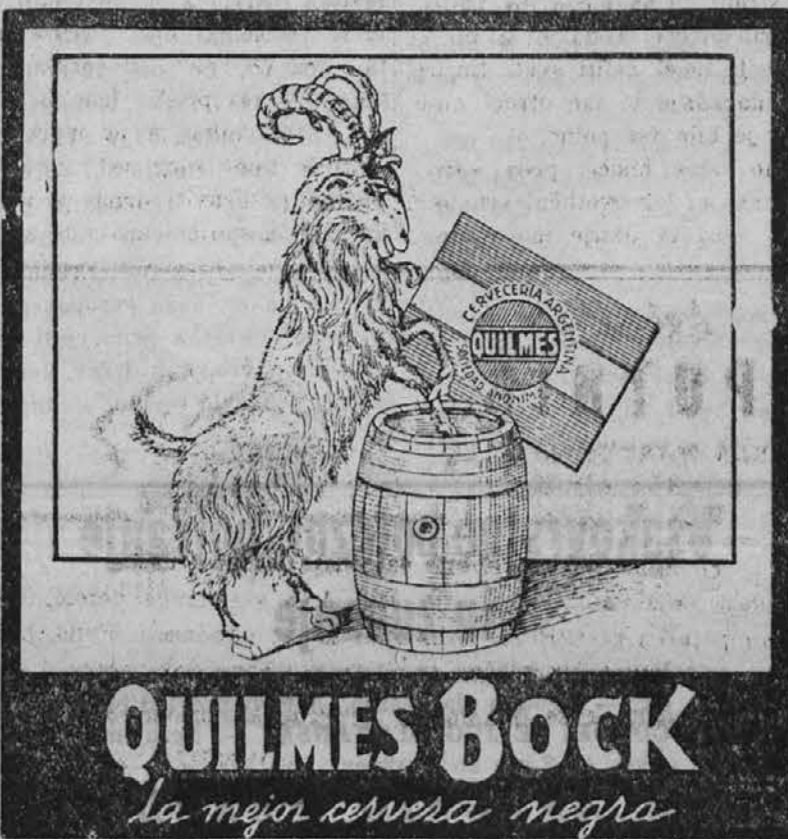
Tajinstveni dobrotnik

Naenkrat zasliši Natalka, za seboj korake.

Preplašeno se zdrzne. Bila je prepričana, da prihaja k njima caričin glasnik.

Človek, ki je prihajal, ni bil v ničemer podoben caričnemu glasniku. Prihajalec je bil majhno človeče s sivo brado in oblečen v staro, ognjeno obleko.

Natalka je takoj uganila, da je Žid.

SLOVENSKI LIST

List izdajata: SLOV. PROSVETNO DRUŠTVO in KONSORCIJ "NOVEGA LISTA"

Dirección:
Gral. César Díaz 1657
Buenos Aires

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

JUGOSLAVIJA IMA 15.174 000 PREBIVALCEV

V Sloveniji živi 1.210.000 ljudi.

Na podlagi podatkov o gibanju prebivalstva ter o izseljevanju in priseljevanju je mogoče izračunati vsako leto število prebivalstva v naši državi. To tudi dela naš državni statistični urad, katerega uradni naziv je Obča državna statistika in se nahaja pri nas v sklopu notranjega ministrstva. V "Statističnem letopisu" za 1934/35 so objavljene podatke o cenzitvi števila prebivalstva naše države do konca leta 1935. Na razpolago pa so nam tudi že provizorični podatki za leto 1936, katere je poslal naša država Zvezi narodov v Ženevo za njene mednarodne statistične publikacije. Po tej cenzitvi, katere točnost se bo dala težko kontrolirati, ker se le pri ljudskih štetjih vidi, v koliko so bili vsi ti računani točni, je imela naša država dne 31. decembra 1936 15.174.000 prebivalcev, kar pomeni v primeri s koncem decembra 1935 povečanje za 224.000. V zadnjih letih je bil ocenjen prirastek prebivalstva v naši državi na:

1932	210.000
1933	214.000
1934	216.000
1935	220.000
1936	224.000

Skupno se je v zadnjih petih letih število prebivalstva naše države pomnožilo za 1.084.000 ljudi, to je za daleč več kot 1 milijon. Naš naravni prirastek je na enem izmed prvih

med evropskimi državami, čeprav so med posameznimi pokrajinami naše države znatne razlike. Število porodov je zelo visoko, žal pa je visoko tudi število smrtnih primerov. Tako znaša indeks umrljivosti pri nas (leta 1934) 17,0 (smrtnih primerov na 1000 prebivalcev), dočim znaša n. pr. v Holandiji (1936) samo še 8,7 in je tamošnja umrljivost najnižja v Evropi. Med našimi sosedji znaša umrljivost v Italiji 13,5, Avstriji 13,2, Madžarski 14,2, Češkoslovaški 13,3, Romuniji 19,8 (vse za 1936) in v Grčiji 14,9 (z. 1935). Iz tega je razvidno, da izkazuje le Romunija še večjo umrljivost kot mi. Zaradi visokega števila smrtnih primerov je naš naravni prirastek nekoliko manjši, kot bi bilo pričakovati samo na podlagi izkazov o številu rojstev. Po zadnjih objavljenih podatkih za 1934 znaša naš naravni prirastek (1934) 14,4 na 1000 prebivalcev. Za primer pa navajamo naravni prirastek še v nekaterih drugih državah za 1936 (v oklepajih podatki za 1935): Malta 18,3 (10,5), Poljska 12,0 (12,1), Romunija 11,7 (9,6), Bolgarija 11,5 (11,8), Holandija 11,4 (11,5), Litva 10,8 (9,4), Italija 8,7 (9,4) itd. Avstrija n. pr. izkazuje že dve leti zmanjšanje števila prebivalcev, včasih se zgodi to tudi Franciji itd. Seveda pa ne kaže evropskega naravnega prirastka primerjati prirastku izvenevropskih držav, ker bi se še bolj pokazala premoč slednjih držav.

Kot smo že omenili, je naravni prirastek v naši državi eden največjih v Evropi. To pomeni, da se prebivalstvo naše države hitreje množi kot prebivalstvo številnih drugih evropskih držav. To je velikega pomena za vso politiko, ker so nedogledne posledice prepočasnega naraščanja prebivalstva. Zato vidimo drugod, kako vsa gospodarska in socialna politika stremi za tem, da poveča rodnoost naroda. Nebroj načinov je, s katerimi posega država v to in po statistiki sodeč z uspehom. Do leta 1932 se je število rojstev v Nemčiji zmanjšalo na 971.000 kar pomeni na 1000 prebivalcev 14,8 primerov, kasneje pa je uspelo do 1936 zvišati število rojstev na 1.279.000, t. j. 19,0 na 1000 prebivalcev. Število otrok je naraslo od 517.000 na 740.000 leta 1934. leta 1936 pa se je zmanjšalo na 611.000.

PRVA SLOVESKA KROJAČNICA LEOPOLD UŠAJ

Ob svoji deseti obletnici vam je porok, da boste vedno in v vsakem oziru najboljše posreženi.

GARMENDIA 4947 — Bs. Aires

Tako se je naravni prirastek Nemčije od 1932 na 1936 skoro podvojil. Najnižji je bil naravni prirastek l. 1933 s 3,5, največji pa lani s 7,2 (na 1000 prebivalcev.)

Prav zanimiva je na podlagi najnovejših cenitev primera med našo državo in Češkoslovaško. Seveda ter mini ljudskega štetja niso bili vedno isti, tako da popolnoma natančna primerjava ni mogoča. Ker pa nam ne gre za podrobnosti, navajamo v naslednjem podatke o številu prebivalstva naše države in Češkoslovaške po svetovni vojni:

Jugoslavija		
Štetje	31. 1. 1921	11.985.000
"	31. 3. 1931	13.934.000
Cenitev dec. 1935		14.950.000
Češkoslovaška		
Štetje	15. 2. 1921	13.613.000
"	1. 12. 1930	14.730.000
Cenitev dec. 1935		15.160.000

Za leto 1936 so nam na razpolago samo cenitve v različnih terminih. Češkoslovaška cenitev je za sredo leta ter navaja za 30. junij 1936 število prebivalstva s 15.187.000, naša cenitev pa je za konec decembra 1936 s 15.174.000. Na podlagi izkušenj in prejšnjih rezultatov moremo ceniti, da bo na koncu leta 1937 znašalo število prebivalstva v naši državi.

Ako hočete biti zdravljene od odgovornega zdravnika

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE,
ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH
Krone in kožne bolezni

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno
perilo. — Sprejima tudi za pljučne, srčne, živ
reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9. do 12 in od 15 do 21.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

Vsakovrstne bolezni, notranje in zunanje

Venerične bolezni se zdravijo na gotov in modern način. — Ugodno plačevanje. — Prvi pregled brezplačno.
GOVORI SE JUGOSLOVANSKI. — Sprejemanje bolnikov od 3 ure do 8 zvečer.

Dr. ANTONIO PEREDA

MEDRANO 151

BUENOS AIRES

On priteče ko brezumen k njima in zakliče:

— Ali je živa? — Mrtva? — Moj Bog, kakšna nesreča! Tako mlada in tako lepa! —

Ko je zagledal na snegu blede Elizabetin obraz zakliče:

— Torej zopet žrtev pravične carice Katerine? Zopet žrtev žene, ki je preko mrtvih trupel prišla na prestol.

— Molči, človek! — zakliče Natalka. — Ne žalite naše carice! Povejte mi rajše, če poznate to nesrečnico? Sklepam da obstoji med Vama nekakšna vez!

Starec si pogladi brado.

— Moja mlada gospodična! — odvrne Žid. — Premalo poznate še svet, da bi mogli vedeti, da so zgodili mnogokrat, da stanujejo najnesrečnejši in najnesrečnejši, najnižji in najvišji pod eno streho!

— V tem pismu vidite lahko, da imam pravico do te ubožice tukaj na tleh. Glejte, to pismo sem našel zjutraj v svoji hiši na cesti v Carskoje selo. —

— Povejte mi kako se imenujete, — reče Natalka, medtem ko je starec premetaval žepe, da bi našel pismo.

— Da bi vam povedal svoje ime? — odvrne Žid. — Ime je vendar popolnoma brezpomembna stvar! —

Gospod ji ponudi pismo in Natalka se je vedno bolj čudila, ko je čitala:

— Moj skrivnostni dobrotnik!

Že pol leta stanujem v vaši hiši, pa še nisem spoznala onega, ki za me tako po očetovski skrbi, ki me

naravnost po knežje plačuje za mojo službo.

Nemestili ste me po gospej Nelidovi, da negujemo malo Katarino. Vendar pa ni samo plačilo, radi katerega vam dolgujem zahvalo, nego hvaležna sem vam tudi za ono, kar sem našla v hiši.

Najprej se vam zahvaljujem, da sem smela biti pri otroku. Ta slad dražestni otrok je izpolnil celo moje življenje, — hvala vam, da sem smela maji Katarini nadomestiti mater.

Razen tega se vam zahvaljujem, ker ste z menoj vedno nežno ravnali.

Nikoli niste zahtevali od mene izpričevala, zadostovalo vam je moje ime. Sedaj pa, ko se moram od vas posloviti, vam moram reči resnico.

Nisem vam povedala pravega imena. Jaz se ne imenujem Elizabeta Zorn, Rusinja sem, a ne Nemka.

Ni mi usojeno tudi v naprej ostati v vaši hiši. Usoda me je zopet poglala v vrtnice življenja, ali boljše; spravila me bo v prerani grob. Med menoj in neko mogočno žensko, ki se ji nihče ne more upirati, je nastal prepir. Ona me že davno sovraži, danes pa bo orožje odločilo.

Vem, da ne bom ostala živa. Toda morda je dobro tako. Neznani moj dobrotnik, zelo sem nesrečna!

V moji pisalni mizi boste našli denar, ki sem si ga prihranila. Prosim vas, bodite tak dobri, pa ga razdelite med petrograjske reveže. Še enkrat hvala vam za vse, kar

ste mi storili! Pozdravite dobro starko, ki je skupno z menoj skrbela za malo Katarino, poljubite v mojem imenu še enkrat mojo malo miljenko. Jaz prosim Boga, naj ji pošlje angela, ki bo mojo malo Katarino varoval in branil.

Z Bogom, z Bogom vsi!

Elizabeta.

"Torej, cenjena gospodična, ali še mislite, da sem preveč preprost, da bi bil s to nesrečnico v kaki zvezi?"

Kneginja Natalka ponudi staremu možu svojo roko.

"Recite mi, kje ste našli to pismo?" ga vpraša kneginja.

"Našel sem ga v svoji hiši," odvrne starec. "In sicer v Elizabetini sobi. Ležalo je odprto na njeni pisalni mizi."

"Mar je hiša res vaša last?"

"Seveda", odvrne starec. "V Petrogradu imam še štirideset in dve velikih hiš."

"Potem pa ste zelo bogati!" vzklikne kneginja Natalka. "Toda vaša obleka?"

"Gospodična", odvrne starec, "jaz ne polagam nobene važnosti na svoj zunanji izgled. Toda povedal vam bom svoje ime, ker vem, da boste molčali. Imenujem se Aron Katz; jaz sem tisti, o katerem govori Elizabeta v svojem pismu."

"Ubogi otrok! Jaz vem, kako se ona v resnici imenuje! Ime ji je Elizabeta Voroncov, a njen ded je bil moj dober prijatelj."

"Sprejel sem jo v svojo hišo, da mi vzgaja nekega otroka. Toda četuji me ona nikoli ni videla, ven-

dar sem jo opazoval, pa sem se prepričal, da cela Rusija nima bolj poštene, pridne in dobre deklice.

"Ko je otrok zbolel, mu je požrtvovalno stregla in ga je rešila, četudi so zdravniki izgubili vsako nado."

"Toda jaz stojim tukaj in klepečem, pozabljam pa na to nesrečno deklico", se prekine starec.

"Prišli ste, da se zavzimate za Elizabeto?" ga vpraša Natalka.

"Vse sem že pripravil. Ko sem prečital njeno pismo, ko sem zvedel, da gre za dvoboj z neko mogočno gospo, sem bil takoj prepričan, da misli carico in da jo bom gotovo našel v drevo redu Carskega sela."

Katz tleskne z rokami in trenutek pozneje se pojavi čudna povorka.

Štiri sluge se približajo z nosiljkami. Starec jih pokliče in jim ukaže:

"Dvignite jo oprezno na nosila."

Natalka ga vpraša:

"Ali imate dobrega zdravnika? Krogla se mora še danes odstraniti."

Aron Katz se nasmehne.

"Ako imam dobrega zdravnika?" — vpraša. — Doktor Ruben, caričin telesni zdravnik se razume na svoj posel."

"Mar je mogoče?" vzklikne Natalka. "On sme vendar zdraviti samo carico in one, ki mu jih ona priporoči."

"On je že pri meni!" odvrne Katz. "Sporočil sem mu, naj takoj pride k meni. On se je brez dvoma podvil, da takoj izvrši moj ukaz." "Čuden človek," vzklikne lepa de-

ZA KRATEK ČAS

MED ZAKONCI

Žena: "Kam se ti pa danes spet tako mudi?"

Mož: "Pametna žena nikdar ne vpraša pametnega moža, kam gre."

Žena: "Pameten mož ne gre nikamor brez žene."

Mož: "Haha, pameten mož sploh ni oženjen."

SOCIALNA SKRB

Gospod Cirar, tovarnar, je priredil za svoj god prijateljem sijajno pojedino z godbo in plesom. Ko je bila družba že vsega sita, je gostitelj dvignil čašo šampanjca in rekel med drugim: "V našem razkošju in veselju naj naša misel poleti k tisočim brezposelnim, ki po sili razmer niti trde skorje kruha nimajo. Predlagam, da krepko trikrat vzkliknemo: 'Slava brezposelnim!'"

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.

državi že 15.400.000, Češkoslovaški pa 15.210.000. Računamo lahko, da smo že v teku leta 1936 prehiteli Češkoslovaško po številu prebivalstva; pa je bila Češkoslovaška leta 1921 še za 1,6 milij. pred nami, leta 1931 pa še samo za 0,8 milij. prebivalcev.